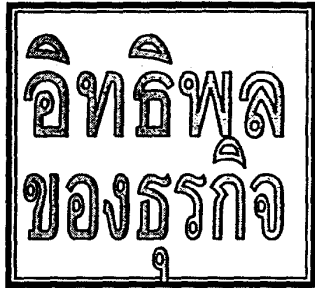

รายงานการวิจัย

ต่อสถานเลี้ยงดูเด็กและพ่อแม่ :
ศักยภาพที่จะมีผลต่อ
สุขภาพของเด็กปฐมวัย

Influence of business on child care center and parents :
Potential impact on early child health

ลัดดา	เหมาะสุวรรณ	ธิดารัตน์	กำลังดี
ยุพาวดี	สมบูรณ์กุล	ศิริกุล	อิศรานุรักษ์
พิมภา	สุตรา	ศรีพรรณ	กันธวัช
อภิรดี	แช่ลิ้ม	จารุณี	อรัญภูมิ
จินดา	เสกสรรค์วิริยะ	กฤษณา	เหมะชัย

ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

ความเห็นและข้อเสนอแนะที่ปรากฏในเอกสารนี้เป็นของผู้วิจัย

มิใช่ความเห็นของ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

๒๕๔๓

**อิทธิพลของธุรกิจต่อสถานเลี้ยงดูเด็กและพ่อแม่ : ศักยภาพ
ที่จะมีผลต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัย**

**Influence of business on child care center and parents : Potential impact
on early child health**

โดย ลัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ

ISBN : 974-644-104-3

พิมพ์ที่ : คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อ. หาดใหญ่ จ. สงขลา

พ.ศ. 2543

รายนามคณะผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงลัดดา เหมาะสุวรรณ	คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อาจารย์ธิดารัตน์ กำลังดี	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุพาวดี สมบูรณ์กุล	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงศิริกุล อิศรานุรักษ์	คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมภา สุตรา	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศรีพรรณ กันธวัง	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
นางสาวอภิรดี แซ่ลิ้ม	คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
นางสาวจรรณี อรัญภูมิ	กองส่งเสริมสุขภาพ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
นางสาวจินดา เสกสรรค์วิริยะ	กองส่งเสริมสุขภาพ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
นางสาวกฤษณา เหมาะชัย	กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ที่ให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัย
ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์นายแพทย์วีระศักดิ์ จงสู่วิวัฒน์วงศ์ ที่ให้คำแนะนำที่มี
ประโยชน์ต่อการวางแผนวิจัย ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร.จิตตินันท์
เดชะคุปต์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมมาตร จุลิกพงศ์, อาจารย์เสาวลักษณ์ วงศ์นาถ ที่ให้ความเห็นต่อ
รายงาน ท้นตแพทย์วิวัฒน์ ลีวิบูลย์ศิลป์, ท้นตแพทย์วิษชุดา ชนะสงคราม, อาจารย์เสาวลักษณ์
วงศ์นาถ, อาจารย์ปราณี แก้วแสงอ่อน, อาจารย์ประภาพร บุญมี, อาจารย์สุทธิมาลย์ อิงคดาวรรณ
ที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัย ของผลิตภัณฑ์ที่สำรวจได้จากการ
วิจัยนี้

ขอขอบพระคุณพ่อแม่ของเด็กปฐมวัยและผู้อำนวยการของสถานเลี้ยงดูเด็กที่ให้ความร่วม
มือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

คณะผู้วิจัย

สิงหาคม 2543

บทคัดย่อ

ด้วยวิถีชีวิตในสังคมปัจจุบันและความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมด้านพัฒนาการและการเรียน สถานเลี้ยงดูเด็กได้เป็นสถาบันสำคัญที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กปฐมวัยแทนครอบครัว ธุรกิจ สินค้าสำหรับเด็กจึงใช้สถานเลี้ยงดูเด็กเป็นช่องทางหนึ่งในการกระจายสินค้าไปสู่เด็กกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งอาจส่งผล กระทบต่อสุขภาพของเด็กได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ เพื่อศึกษาศักยภาพของความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจ-สถานเลี้ยงดูเด็ก-พ่อแม่ ที่จะส่งผลต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัย

วิธีวิจัย ใช้การสัมภาษณ์และการสังเกตรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มพ่อแม่ของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี และผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็กในเขตเมืองและปริมณฑลของจังหวัดขอนแก่น เชียงใหม่ สงขลา และ กรุงเทพมหานคร เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึงธันวาคม พ.ศ. 2542 ทำการศึกษา พ่อแม่ทั้งสิ้น 413 คน ผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี 90 คน และผู้อำนวยการโรงเรียน 145 คน ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็ก พ่อแม่ ผู้อำนวยการของสถานเลี้ยงดูเด็ก และสถานเลี้ยงดูเด็ก ประเภทของกิจกรรมที่ธุรกิจดำเนินการกับสถานเลี้ยงดูเด็ก ยี่ห้อของผลิตภัณฑ์และประเภทของกิจกรรมที่ทำให้ ความเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับสถานเลี้ยงดูเด็ก อิทธิพลของกิจกรรมที่ธุรกิจดำเนินการผ่าน สถานเลี้ยงดูเด็กต่อการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ของพ่อแม่

เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดปลายเปิดและปลายปิดในชุดเดียวกันที่คณะผู้วิจัยสร้าง ตรวจสอบ คุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิและปรับแก้หลังจากทดลองใช้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา วิเคราะห์ผลของการใช้ผลิตภัณฑ์ต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัย โดยส่ง รายชื่อผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการศึกษาขอความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ร้อยละ 82 เป็นแม่ ร้อยละ 22.2 จบการศึกษาระดับอุดม ศึกษา เกินกว่าครึ่งมีรายได้มากกว่าเดือนละ 10,000 บาท ร้อยละ 9 ฝากลูกเลี้ยงตามสถานบริการเลี้ยงเด็กกลาง วันในครอบครัว ส่วนผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็กส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา และมี ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็ก ในรอบปีที่ผ่านมา ธุรกิจใช้ช่องทางสถานเลี้ยงดูเด็กจัด กิจกรรมส่งเสริมการขายสินค้าเกี่ยวกับเด็กสูง โดยจัดกิจกรรมที่โรงเรียนสูงกว่าที่สถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ถึง 2-3 เท่า

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ธุรกิจที่ใช้วิธีส่งเสริมการขายแก่เด็ก และพ่อแม่โดยตรงมากที่สุด คือ ธุรกิจผลิตภัณฑ์นม รองลงมาคือ ธุรกิจอาหารเสริม/อาหารเข้า และธุรกิจผลิตภัณฑ์เวชภัณฑ์

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ธุรกิจที่ใช้วิธีส่งเสริมการขายแก่เด็กและผู้ปกครองโดยตรงมากที่สุด คือ ธุรกิจอาหารเสริม/อาหารเข้า รองลงมาคือ ธุรกิจผลิตภัณฑ์นม และธุรกิจผลิตภัณฑ์สบู่

สถานเลี้ยงดูเด็กมีอิทธิพลสูงต่อการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สินค้าเกี่ยวกับเด็กของพ่อแม่ ร้อยละ 69.5 ของพ่อแม่ เคยได้รับคำแนะนำจากสถานเลี้ยงดูเด็ก สำหรับผลิตภัณฑ์สิบอันดับแรกที่ได้จากการแนะนำนั้น พ่อแม่ใช้ตาม ถึง ร้อยละ 46.2-88.9

ผลิตภัณฑ์ที่พ่อแม่ใช้ตามการแนะนำของสถานเลี้ยงดูเด็กส่วนใหญ่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยและไม่มีผลเสียต่อสุขภาพ มี 2 รายการที่ไม่มีความจำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ วัคซีนป้องกันโรคสุกใส และชุดไปสเก็ต มี 2 รายการที่ไม่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยหากใช้เป็นประจำ ได้แก่ ขนมอบรรจอบรรจุของ และสบู่ที่มีสารระงับเชื้อ

การแจกผลิตภัณฑ์ฟรีแก่เด็กและพ่อแม่ผ่านทางสถานเลี้ยงดูเด็ก โดยที่ไม่เคยใช้ผลิตภัณฑ์นั้นมาก่อน ทำให้พ่อแม่เปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์นั้น ร้อยละ 10-40 ประเภทผลิตภัณฑ์ที่มีอิทธิพลสูงที่สุด คือ ผ้าอ้อมสำเร็จรูป ในความเห็นของพ่อแม่เอง การได้รับแจกผลิตภัณฑ์ที่มีอิทธิพลสูงต่อการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ ประเภทผลิตภัณฑ์ที่มีอิทธิพลสูงที่สุดคือ ผ้าอ้อมสำเร็จรูป เช่นกัน ซึ่งอาจมีผลเสียต่อสุขภาพ ถ้าใช้ไม่เหมาะสม ผลิตภัณฑ์ที่เหลือส่วนใหญ่ไม่มีผลเสียต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัย มี 1 รายการที่ไม่เหมาะสมหากใช้เป็นประจำ คือ สบู่ที่มีสารระงับเชื้อ และมี 1 รายการที่ไม่จำเป็นคือ ชุดไปสเก็ต

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลของสถานเลี้ยงดูเด็กที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ของพ่อแม่ อิทธิพลของการแจกสินค้าของธุรกิจต่อการเปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์ของพ่อแม่ และการยอมรับการเข้ามาทำกิจกรรมของธุรกิจ สถานเลี้ยงดูเด็ก จึงควรกำหนดมาตรการดูแลการทำกิจกรรมของธุรกิจโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะบังเกิดกับเด็กเป็นหลัก

ABSTRACT

With the present lifestyle, most families have trusted the child care center to prepare their young children for schools. Having gathered many of the target customers, the child product business has chosen these centers as one of its distribution channel. The objective of this study is to investigate the potential impact of the relationships among business-child care center-parents on health of young children.

Parents of the under 5y-old children and directors of child care centers were interviewed. Data collection was conducted in the Muang district and the vicinity of Khon Kaen, Chiang Mai, Songkhla and Bangkok during November-December 1999. The studied variables included : general information on children, parents, directors and child care centers; marketing activities, product brand name and type of activities; opinions on relationship between business and child care centers; and impact of these activities on parents' choices. The designed questionnaires were reviewed by the experts and pre-tested. Descriptive statistics were used to analyse the data. Possible impacts on child health of the product named by the interviewee were derived from the experts' opinions.

Four hundred and thirteen parents, 90 nursery directors and 145 kindergarten directors were studied. Most of the interviewee were mothers. Twenty-two percent of the studied parents had a university degree, more than half had a monthly income over 10,000 baht. Most of the child care center's directors were also female, got a university degree and have worked more than 10 years. Nine percent of the studied parents sent their children to the family day care.

Over the past year, the child product business has organized various marketing activities at the kindergarten 2-3 times more frequently than at the nursery.

At the nursery, the businesses which most frequently used direct sale promotion with children and parents were those selling dairy products (23 times), supplement food/breakfast (16 times), and vaccines (12 times). For direct sale promotion to children and parents at the kindergarten, the

businesses frequently used these channels were supplement food/ breakfast (94 times), dairy product (48 times) and soap (41 times).

Child care centers had a great influence on parental choice of child products. Sixty nine percent of parents have ever been advised. For the top ten products recommended by the child care centers, 46.2-88.9% of the advisee consequently used them. They were baby powder, tooth paste and soap, respectively. Most of these products are appropriate for child use and not harmful to health. Two items namely chicken pox vaccine and chicken essence soup, are not necessary for young children, and the other two items including crispy snacks and anti-bacterial soap are not appropriate for long-term use.

Distribution of free samples to children and parents through the child care centers resulted in changing to use that product in 10-40% of those receiving it. Disposable diaper was the most influential one. In parents' opinion, 80% responded that their choice of disposable diapers were the influence of the free sample. Inappropriate use of disposable diapers may cause chronic skin rashes. The other two items in this group of products which are inappropriate or unnecessary are anti-bacterial soap and chicken essence soup.

Results of this study demonstrated the high influence of child care centers on parental decision of child product choice, the influence of giving free samples in change of parental consumption behavior and the acceptance of business marketing activities of child care centers. Measures and regulations should be set up to control business activities in child care centers for the benefits of young children.

สารบัญเรื่อง

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	iii
บทคัดย่อ	iv-v
Abstract	vi-vii
สารบัญเรื่อง	viii-ix
สารบัญตาราง	x-xi
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
กรอบแนวคิด	2
คำจำกัดความ	2
ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ความสำคัญของสถานเลี้ยงดูเด็ก	5
ข้อมูลพื้นฐานของสถานเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในประเทศไทย	6
ความสัมพันธ์ระหว่างสถานเลี้ยงดูเด็กและพ่อแม่	7
สถานเลี้ยงดูเด็กกับสุขภาพของเด็กปฐมวัย	8
อิทธิพลของธุรกิจต่อสถานเลี้ยงดูเด็กและพ่อแม่	10
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	13
ประชากรที่ศึกษา	13
กลุ่มตัวอย่าง	13
เครื่องมือวิจัย	15
วิธีการเก็บข้อมูล	17
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	18
บทที่ 4 ผลการวิจัย	19
ข้อมูลพื้นฐานของพ่อแม่ที่ตอบแบบสัมภาษณ์	19
ข้อมูลพื้นฐานของผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็ก	23
กิจกรรมที่จัดโดยสถานเลี้ยงดูเด็ก	27

	หน้า
การทำกิจกรรมของธุรกิจกับสถานเลี้ยงดูเด็ก	28
อิทธิพลของสถานเลี้ยงดูเด็กต่อการใช้ผลิตภัณฑ์ของพ่อแม่และ ผลที่อาจมีต่อสุขภาพเด็ก	35
อิทธิพลของการได้รับแจกผลิตภัณฑ์ต่อการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ ในความเห็นของพ่อแม่และผลที่อาจมีต่อสุขภาพเด็ก	37
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	41
สรุปผลการวิจัย	41
อภิปรายผล	43
ข้อเสนอแนะ	45
บรรณานุกรม	47-48
ภาคผนวก ก.	
รายละเอียดประเภทของผลิตภัณฑ์	49-51
ภาคผนวก ข.	
แบบสัมภาษณ์พ่อแม่เด็ก	53-64
แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี	65-78
แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียน	79-91

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1-1	ข้อมูลพื้นฐานของแม่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	20
ตารางที่ 1-2	ข้อมูลพื้นฐานของพ่อที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	21
ตารางที่ 1-3	ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลูกของกลุ่มตัวอย่าง	22
ตารางที่ 1-4	กลุ่มอายุเด็กแยกตามสถานที่ที่พ่อแม่ฝากเลี้ยง	22
ตารางที่ 2-1	ข้อมูลพื้นฐานของผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	24
ตารางที่ 2-2	ข้อมูลพื้นฐานของผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	25
ตารางที่ 2-3	ข้อมูลพื้นฐานของสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	26
ตารางที่ 2-4	ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	26
ตารางที่ 3-1	ประเภทของกิจกรรมพิเศษที่สถานเลี้ยงดูเด็กจัดขึ้นในรอบปีที่ผ่านมา	27
ตารางที่ 3-2	การเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดโดยสถานเลี้ยงดูเด็กของพ่อแม่ในรอบปีที่ผ่านมา	27
ตารางที่ 4-1	กิจกรรมที่ธุรกิจทำในสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี	29
ตารางที่ 4-2	กิจกรรมที่ธุรกิจทำในโรงเรียน	29
ตารางที่ 4-3	ประโยชน์ที่ผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี คิดว่าได้รับจากการเกี่ยวข้องกับธุรกิจ	30
ตารางที่ 4-4	ประโยชน์ที่ผู้อำนวยการโรงเรียนคิดว่าได้รับจากการเกี่ยวข้องกับธุรกิจ	30
ตารางที่ 4-5	เหตุผลที่สถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี อนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ธุรกิจจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและขายสินค้าในสถานเลี้ยงดูเด็ก	31
ตารางที่ 4-6	เหตุผลที่โรงเรียนอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ธุรกิจจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและขายสินค้าในโรงเรียน	32
ตารางที่ 4-7	ประเภทของธุรกิจ ประเภทและจำนวนครั้งของกิจกรรมที่ใช้ในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ในสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี (เรียงตามความถี่ 10 อันดับแรก)	33

	หน้า
ตารางที่ 4-8 ประเภทของธุรกิจประเภทและจำนวนครั้งของกิจกรรมที่ใช้ในการ นำเสนอผลิตภัณฑ์ในโรงเรียน (เรียงตามความถี่ 10 อันดับแรก)	34
ตารางที่ 5-1 ประเภทผลิตภัณฑ์ที่สถานเลี้ยงดูเด็กแนะนำให้พ่อแม่ (เรียงลำดับความถี่ 10 อันดับแรก) และที่พ่อแม่ใช้ตามที่ได้ รับการแนะนำ	36
ตารางที่ 6-1 ประเภทของผลิตภัณฑ์ที่พ่อแม่เปลี่ยนมาใช้หลังจากได้ รับแจกจากธุรกิจผ่านทางกิจกรรมที่จัดในสถานเลี้ยงดูเด็ก โดยไม่เคยใช้มาก่อน (เรียงตามความถี่ 10 อันดับแรก)	38
ตารางที่ 6-2 อิทธิพลของการได้รับแจกผลิตภัณฑ์จากธุรกิจต่อการเลือก ใช้ผลิตภัณฑ์ในความคิดเห็นของพ่อแม่ (เรียงตามความถี่ 10 อันดับแรก)	39

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ช่วงปฐมวัยเป็นช่วงของการวางพื้นฐานการเติบโตทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดตั้งแต่แรกเกิด และหล่อหลอมพุ่มพักอบรมเลี้ยงดูให้เด็กพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ด้วยวิถีชีวิตปัจจุบันที่ครอบครัวมีแนวโน้มเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น อีกทั้งแม่ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงดูตั้งแต่แรกเกิด มีความจำเป็นต้องทำงานนอกบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระหารายได้ของครอบครัว ทำให้เด็กต้องอยู่ในความดูแลของผู้อื่นนอกครอบครัวตั้งแต่เยาว์วัย ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติร่วมกับหลายหน่วยงาน (อ้างถึงใน จันทรพิชญ และคณะ, พ.ศ. 2541) พบว่า เด็กปฐมวัยที่ถูกส่งไปยังสถานเลี้ยงดูเด็กมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 58 ของเด็กอายุ 3-5 ปี ในปี พ.ศ. 2535 เป็นร้อยละ 78 ในปี พ.ศ. 2539 จากการสำรวจสภาวะสุขภาพของประชาชนโดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 2 ปี พ.ศ. 2539 พบเช่นกันว่า ร้อยละ 50 ของเด็กปฐมวัย ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท มีผู้ดูแลหลักในช่วงกลางวันที่ไม่ใช่พ่อแม่ (นิตยา และคณะ, 2543) จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างสถานเลี้ยงดูเด็กและพ่อแม่ในประเทศไทย พบว่า พ่อแม่มอบความไว้วางใจให้สถานเลี้ยงดูเด็กดูแลลูกแทนตนเองด้วยความเชื่อและคาดหวังว่า นอกจากเด็กจะมีสุขภาพดีแล้วยังจะได้รับการเตรียมความพร้อมด้านพัฒนาการและการเรียนในขั้นต่อไปด้วย

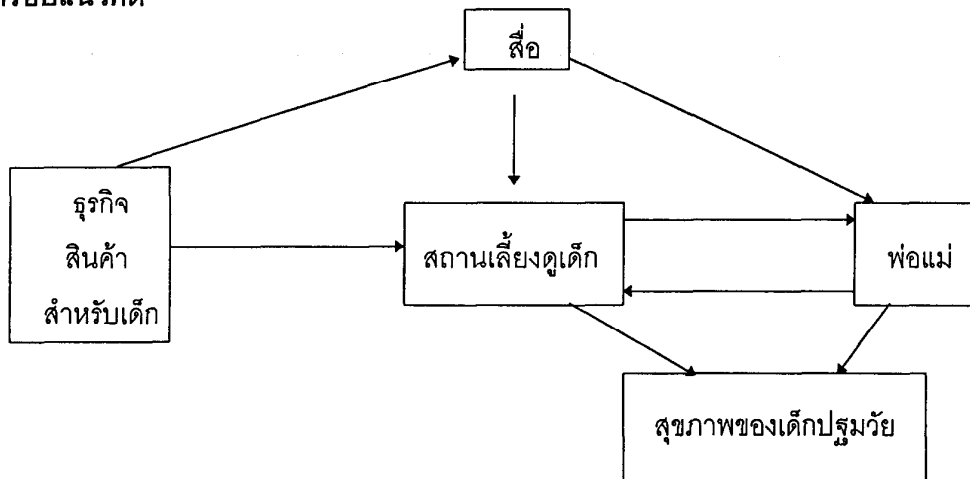
จากการที่สถานเลี้ยงดูเด็กกลายเป็นแหล่งสำคัญที่รวมเอาเด็กปฐมวัยไว้ด้วยกันเป็นจำนวนกว่าครึ่งของเด็กวัยนี้ ธุรกิจสินค้าสำหรับเด็กจึงน่าจะเล็งเห็นว่าสถานเลี้ยงดูเด็กเป็นช่องทางจัดจำหน่าย ที่จะกระจายสินค้าไปสู่เด็กกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จากการสำรวจเบื้องต้นของคณะผู้วิจัยพบว่า สินค้าเกี่ยวกับเด็กที่นิยมใช้สถานเลี้ยงดูเด็กเป็นช่องทางจัดจำหน่าย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหารและนม ผลิตภัณฑ์ยา ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็ก และเครื่องใช้สำหรับเด็ก ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ล้วนมีผลต่อสุขภาพ พัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กปฐมวัยได้ทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากเจ้าหน้าที่ของสถานเลี้ยงดูเด็กที่มีอิทธิพลต่อเด็กและพ่อแม่ชี้แนะและเลือกใช้ผลิตภัณฑ์บางชนิดเป็นพิเศษ จากการสำรวจเบื้องต้น พบลักษณะของอิทธิพลธุรกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับสถานเลี้ยงดูเด็กปรากฏในหลายรูปแบบ เช่น แจกสินค้าฟรีแก่สถานเลี้ยงดูเด็กเพื่อใช้ในกิจการของสถานเลี้ยงดูเด็กนั้นๆ แจกฟรีแก่เด็กเพื่อให้ได้ทดลองใช้/บริโภค หรือใช้ครูหรือพี่เลี้ยงเด็ก ในสถานประกอบการเป็นพนักงานขายสมทบให้กับธุรกิจ การวิจัยลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจสินค้าสำหรับเด็ก-สถานเลี้ยงดูเด็ก-พ่อแม่ เพื่อศึกษาชนิดของสินค้าที่ดำเนินการผ่านสถานเลี้ยงดูเด็ก และการยอมรับของสถานเลี้ยงดูเด็กและพ่อแม่ จะเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดนโยบาย

การพัฒนาสุขภาพเด็กปฐมวัย ในการวางมาตรการเพื่อควบคุมดูแลธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเด็กและให้ข้อมูลกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจมีต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาดัชนีภาพของความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจ สถานเลี้ยงดูเด็ก และพ่อแม่ ที่จะส่งผลต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัย

กรอบแนวคิด

คำจำกัดความของการศึกษารั้งนี้

สถานเลี้ยงดูเด็ก หมายถึง สถานบริการรับเลี้ยงเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 ปี ให้บริการเลี้ยงดูอบรม เตรียมความพร้อมของพัฒนาการทุกด้านและเตรียมตัวเพื่อเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้แก่ ศูนย์เด็กอ่อน บริการรับเลี้ยงเด็กในครอบครัว ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชันเด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาล

สถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี หมายถึง ศูนย์เด็กอ่อน สถานเลี้ยงเด็กกลางวัน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนชั้นประถมและโรงเรียนขยายโอกาสที่มีชั้นอนุบาล

ธุรกิจ หมายถึง ธุรกิจผลิตภัณฑ์สินค้าเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหารและนม ผลิตภัณฑ์ยา ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก และเครื่องใช้สำหรับเด็ก

อิทธิพล หมายถึง การยอมรับใช้ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับจากธุรกิจของสถานเลี้ยงดูเด็กและพ่อแม่

ศักยภาพ หมายถึง ความเป็นไปได้ที่จะมีผล

เขตเมือง หมายถึง ตำบลที่ตั้งของเทศบาลเมือง สำหรับพื้นที่กรุงเทพมหานคร หมายถึง เขตกรุงเทพมหานคร

เขตชานเมือง หมายถึง ปริมาณทลภายในรัศมี 20 กิโลเมตรจากเขตเมือง สำหรับพื้นที่ กรุงเทพมหานคร หมายถึง เขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจสินค้าเกี่ยวกับเด็ก-สถานเลี้ยงดูเด็ก-พ่อแม่ และความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์นี้ที่จะมีผลต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัย โดยไม่รวมปัจจัยด้านสื่อไว้ในการศึกษาครั้งนี้

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัยครั้งนี้

ได้ข้อมูลและชนิดของสินค้าสำหรับเด็กที่ใช้ช่องทางการกระจายสินค้าผ่านทางสถานเลี้ยงดูเด็ก และมีอิทธิพลต่อพ่อแม่ซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัย รวมทั้งได้ข้อมูลวิธีการกระจายสินค้าดังกล่าว ข้อมูลเหล่านี้มีความสำคัญในเชิงนโยบาย สำหรับการวางมาตรฐานการดูแลธุรกิจที่เกี่ยวข้อง และกำหนดแผนส่งเสริมธุรกิจและกิจกรรมที่พึงประสงค์ เพื่อพัฒนาสุขภาพของเด็กปฐมวัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญของสถานเลี้ยงดูเด็ก

ในปัจจุบันสภาพสังคมและเศรษฐกิจของประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก จากสภาพสังคมเกษตรกรรม เป็นสังคมอุตสาหกรรมใหม่ และสังคมข้อมูลข่าวสาร ครอบครัวได้เปลี่ยนจากลักษณะครอบครัวขยายที่มี ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลูก อยู่ร่วมกัน โดยพ่อเป็นหัวหน้าครอบครัวมีหน้าที่รับผิดชอบในการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว และแม่อยู่บ้านเลี้ยงลูก เป็นครอบครัวเดี่ยวมีเฉพาะ พ่อ แม่และลูก (จันทร์นิวัธ และคณะ, 2531) อีกทั้งแม้ออกไปทำงานเพื่อช่วยหารายได้ และเพื่อตอบสนองความต้องการส่วนตัว ที่จะประกอบอาชีพตามความรู้ ความสามารถที่ได้เรียนมา (จิราพร, 2539) จากการสำรวจข้อมูลระดับประเทศเกี่ยวกับสภาวะครอบครัวไทย โดยการสุ่มตัวอย่างครัวเรือนทั่วประเทศรวมทั้งกรุงเทพมหานคร มีผู้ตอบสัมภาษณ์ 3,273 คน ทั้งในเขตชนบทและเขตเมือง ภัสสร และคณะ (2538) พบว่า ผู้หญิงประมาณสองในสามทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพ ประมาณร้อยละ 20 ใช้เวลาส่วนใหญ่ทำงานในบ้าน ผู้หญิงที่ทำงานนอกบ้านใช้เวลาอยู่นอกบ้านเฉลี่ย 5 ชั่วโมง

ข้อมูลจากการสำรวจในปี พ.ศ. 2539-2540 (นิตยา และคณะ, 2543) แสดงว่า ในช่วงกลางวัน เด็กปฐมวัย ร้อยละ 54.2 ถูกเลี้ยงดูในบ้าน รองลงมาร้อยละ 37.3 อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สำหรับเด็กวัย 3-5 ปี ประมาณสามในสี่จะถูกฝากเลี้ยงในสถานเลี้ยงดูเด็กในช่วงกลางวัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2539 อ้างถึงใน จันทร์เพ็ญ และคณะ, 2541) พ่อแม่ที่ฝากลูกไว้ในสถานเลี้ยงดูเด็กเหล่านี้ หวังว่า สถานเลี้ยงดูเด็กจะช่วยในการเตรียมความพร้อมและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กเมื่อโตขึ้น (ทัศนีย์, 2536)

ในแต่ละวันเด็กจะใช้เวลาอยู่ในสถานเลี้ยงดูเด็ก ประมาณ 6-8 ชั่วโมง ผู้ดูแลเด็กจึงต้องทำหน้าที่แทนพ่อแม่ ในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เด็กมีการเจริญเติบโต พัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยและมีคุณภาพที่ดี (Wong, 1995) จากการศึกษาอันทามติเกี่ยวกับการจัดบริการสถานเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย ดุษฎี และคณะ (2542) พบว่า ในด้านวัตถุประสงค์ของการจัดบริการสถานเลี้ยงดูเด็ก นักวิชาการให้ความสำคัญมากที่สุด ต่อการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ฝึกนิสัยพื้นฐานในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม เป้าหมายที่สำคัญมากที่ต้องการให้เกิดกับเด็กปฐมวัยจากการให้บริการของสถานเลี้ยงดูเด็ก คือ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีพัฒนาการด้านจิตใจ อารมณ์ สังคมอย่างสมดุลย์ และมีความสุข สำหรับเด็กวัย 3-6 ปี มีเป้าหมายที่สำคัญเพิ่มอีก 1 ข้อคือ ให้มีความคิดสร้างสรรค์

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในประเทศไทย

อุดมสิทธิ์ (2542) ทำการสำรวจและประมวลผลข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานเลี้ยงดูเด็กวัย 0-6 ปี ในประเทศไทย ได้ข้อมูลว่า มีการดำเนินการให้บริการเลี้ยงดูเด็กรูปแบบต่างๆ ในหน่วยงานสังกัดทั้ง ภาครัฐและเอกชนรวมจำนวน 46,367 แห่ง มีครูหรือผู้ดูแลเด็กจำนวน 114,624 คน มีเด็กอายุ 0-6 ปี (ณ กุมภาพันธ์ 2542 มีจำนวน เด็กอายุ 0-6 ปี 5,477,353 คน) ได้รับการจำนวน 2,834,301 คน ซึ่งผู้รับบริการในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เป็นเด็กอายุระหว่าง 3-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 97 ของประชากรเด็กอายุ 3-6 ปี (ณ กุมภาพันธ์ 2542 มีจำนวน 2,648,189 คน) ร้อยละ 91.73 (42,533 แห่ง) บริหารงานโดยภาครัฐ สำหรับการบริหารสถานเลี้ยงดูเด็กในรูปแบบของเอกชนเช่น โรงเรียนอนุบาลเอกชน สถานรับเลี้ยงเด็ก เอกชน เป็นต้น ยังมีไม่มากนักคือมีจำนวนร้อยละ 8.27 (3,834 แห่ง) ซึ่งจะถูกกำกับดูแลโดยหน่วยงานของรัฐ ส่วนจำนวนเด็กที่ได้รับการบริการในสถานเลี้ยงดูเด็กของรัฐมีจำนวนร้อยละ 79.84 (2,262,750 คน) และภาคเอกชนร้อยละ 20.16 (571,551 คน) สำหรับสัดส่วนของเด็กต่อสถานเลี้ยงดูเด็ก พบว่า ภาครัฐ มีสัดส่วนของสถานบริการต่อจำนวนเด็กคิดเป็น 1:53 ส่วนภาคเอกชนมีสัดส่วน 1:149 แสดงว่าสถานเลี้ยงดูเด็กภาคเอกชนสามารถให้บริการได้มากกว่าภาครัฐเมื่อเปรียบเทียบจำนวนของเด็กต่อสถานเลี้ยงดูเด็ก โดยเฉลี่ยสถานเลี้ยงดูเด็กทั้งภาครัฐและเอกชน 1 แห่ง สามารถให้บริการแก่เด็กได้ 61 คน

การจัดบริการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย มี 3 รูปแบบ คือ

1. การบริการเลี้ยงดูเด็กกลางวันในครอบครัว (family day care) เป็นการบริการรับเลี้ยงเด็กในบ้าน ผู้รับเลี้ยงเด็กมักจะเป็นแม่บ้านที่มีเวลารว่างในช่วงกลางวัน การจัดบริการลักษณะนี้เป็นไปในลักษณะของการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน ผู้ปกครองที่นำบุตรหลานมาฝากไว้มักจะเป็นผู้ที่คุ้นเคยกัน การสำรวจข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชน ไม่พบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการในรูปแบบนี้ แต่จากข้อมูลประชากร เด็กอายุ 0-6 ปี มี ถึง 5,457,353 คน แต่ทั้งภาครัฐและเอกชนจัดบริการเลี้ยงดูเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและโรงเรียนต่างๆ ได้เพียง 2,834,301 คน คิดเป็นร้อยละ 51.75 ของประชากรกลุ่มอายุ 0-6 ปี เด็กอีกร้อยละ 48.25 จึงน่าจะกระจัดกระจายอยู่ในรูปแบบการจัดบริการแบบนี้ นอกเหนือจากการเลี้ยงดูในครอบครัว

2. ศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวัน (day care center) เป็นศูนย์ที่รับเลี้ยงเด็กตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ส่วนใหญ่เด็กที่เข้ามาบริการจะมีอายุตั้งแต่ 2-6 ปี การดำเนินงานของศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวันดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐในลักษณะของสถานรับเลี้ยงเด็กในสถานที่ทำงาน จากการสำรวจ พบว่าการบริการรับเลี้ยงเด็กในหน่วยงานต่างๆ ทุกกระทรวงมีจำนวนถึง 58 แห่ง สำหรับศูนย์ฯ ที่ดำเนินงานโดยเอกชน องค์กรเอกชน สมาคม มูลนิธิ องค์กรการกุศลและชุมชน ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและส่งเสริมของกรมประชาสงเคราะห์ ปัจจุบันมีจำนวน 1,453 แห่ง มีเด็กอายุ 2-6 ปีได้รับการจำนวน 64,934 คน อัตราส่วนการจัดบริการโดยภาครัฐคิดเป็นร้อยละ 3.84 ภาคเอกชนร้อยละ 96.16 ศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวันส่วนใหญ่จึงเป็นการจัดบริการโดยภาคเอกชน

3. การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา (pre-school program) เป็นการบริการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาความพร้อมของเด็กทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม จริยธรรม สติปัญญาและบุคลิกภาพ เป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน การจัดการศึกษาในระดับนี้มี 3 รูปแบบ คือ ชั้นอนุบาลใช้เวลาเรียน 2-3 ปี ชั้นเด็กเล็กหรือเตรียมประถมศึกษาใช้เวลาเรียน 1 ปี และจัดในศูนย์พัฒนาเด็ก ในปัจจุบันมีเด็กอายุ 3-6 ปี ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาจำนวน 2,694,557 คน คิดเป็นร้อยละ 97 ของประชากรอายุ 3-6 ปี โดยมีอัตราส่วนการจัดบริการโดยภาครัฐร้อยละ 94.66 และภาคเอกชนร้อยละ 5.34 การจัดบริการการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในระดับก่อนประถมศึกษาส่วนใหญ่จึงเป็นการจัดบริการโดยหน่วยงานของรัฐ มีการจัดห้องเรียนสำหรับเด็กทั้ง 3 รูปแบบจำนวน 103,990 ห้อง

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานเลี้ยงดูเด็กและพ่อแม่

ปัจจัยที่พ่อแม่ใช้พิจารณาก่อนตัดสินใจในการเลือกสถานเลี้ยงดูเด็ก ได้แก่ สถานที่ตั้ง การได้รับใบอนุญาตจัดตั้ง นโยบายของสถานเลี้ยงดูเด็ก การให้บริการด้านโภชนาการ การดูแลสุขภาพของเด็ก ปกติและเด็กป่วย การส่งเสริมการเรียนรู้เติบโตและพัฒนาการ อัตราส่วนของเจ้าหน้าที่ต่อจำนวนเด็ก ประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ ปฏิสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่กับเด็ก ความสะอาด ความปลอดภัย และความเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่และสิ่งแวดล้อม สิ่งดึงดูดความสนใจสำหรับเด็กและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในสถานเลี้ยงดูเด็ก (Wong, 1995) ซึ่งสถานเลี้ยงดูเด็กที่สามารถให้การดูแลเด็กได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ย่อมทำให้ผู้รับบริการหรือผู้ปกครอง เกิดความพึงพอใจในบริการที่ให้ (Lamonica, 1986)

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสถานเลี้ยงดูเด็กและพ่อแม่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาทัศนคติ ความพึงพอใจ และความคาดหวังของพ่อแม่ต่อสถานเลี้ยงดูเด็ก ดังเช่น อาภาวรรณ (2535) ได้ศึกษาการเจริญเติบโต พัฒนาการ และภาวะสุขภาพเด็ก และความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริการของโครงการศูนย์ศึกษาเด็กเล็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 48 คน พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการบริการของศูนย์ศึกษาเด็กเล็ก ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการบริการด้านการเลี้ยงดูเด็ก และด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม ในระดับปานกลาง และมีความพึงพอใจต่อการบริการบุคลากรในระดับมาก

อุทัยวรรณ และคณะ (2536) ได้ศึกษาถึงทัศนคติของผู้ปกครองต่อการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยศึกษาทัศนคติด้านสถานที่ ด้านพี่เลี้ยง และบุคลากร กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้ปกครองที่นำเด็กมาฝากเลี้ยงที่ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวน 102 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติของผู้ปกครองต่อสถานที่และอาคารเลี้ยงเด็ก ทัศนคติต่อพี่เลี้ยงและบุคลากรอยู่ในระดับดี โดยทัศนคติต่อการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ปกครองของพี่เลี้ยงและบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ข้อที่มีคะแนนรองลงมาคือ ทัศนคติต่อการรายงานพฤติกรรมตลอดจน

ความก้าวหน้าของพัฒนาการ ส่วนค่าคะแนนของทัศนคติต่ออัตราส่วนระหว่างพี่เลี้ยงต่อเด็ก มีคะแนนต่ำกว่าข้ออื่นๆ

จากการทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย กุศล และคณะ (2541) พบว่าพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กส่วนใหญ่ รู้สึกพึงพอใจต่อการจัดบริการของสถานรับเลี้ยงเด็ก หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้วยเหตุผลว่า ลูกมีสุขภาพแข็งแรง มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี และพ่อแม่มีเวลาประกอบอาชีพมากขึ้น ในส่วนทัศนคติของพ่อแม่ ส่วนใหญ่คิดว่า ศูนย์เด็กจะเลี้ยงลูกให้มีพัฒนาการได้ดีกว่าเลี้ยงเอง เนื่องจากพ่อแม่ไม่มีความรู้เพียงพอที่จะดูแลลูกให้ดี จึงนิยมส่งลูกไปเตรียมความพร้อมที่ศูนย์เด็ก นอกจากนี้ยังมีพ่อแม่บางส่วนที่คาดหวังให้สถานรับเลี้ยงเด็กสอนวิชาความรู้ให้แก่เด็ก เพื่อให้ลูกสามารถสอบแข่งขันเข้าโรงเรียนในระดับประถมศึกษา

สำหรับความคาดหวังที่มีต่อสถานเลี้ยงดูเด็ก Passonsiri และ Kutintara (1998) ได้ศึกษาความเชื่อและความคาดหวังของครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กวัย 4 ขวบ ที่ได้รับจากสถานเลี้ยงดูเด็กประเภทต่างๆ ในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ที่ไม่รู้หนังสือศึกษาครู 53 คน และผู้ปกครอง 212 คน พบว่า ทักษะที่ครูเห็นว่ามีสำคัญลำดับต้น 3 อย่างคือ ทักษะในการดูแลตนเอง ทักษะในการแสดงออก และการเตรียมความพร้อมในการเรียน ส่วนผู้ปกครองเห็นตรงกับครูใน 2 ทักษะแรก ส่วนลำดับที่ 3 ที่มีความสำคัญในความเห็นของผู้ปกครอง คือ ทักษะด้านภาษา ต่อคำถามที่ว่า ทักษะใดเป็นความรับผิดชอบของครูที่ฝึกให้กับเด็ก ครูตอบว่า ได้แก่ การสังคมกับเพื่อน การแสดงออก และการดูแลตนเอง ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ปกครองเห็นว่า การพัฒนาเตรียมความพร้อมในการเรียน ตามมาด้วยการสังคมกับเพื่อนและการแสดงออก เป็นหน้าที่ของครู ส่วนทักษะที่เป็นหน้าที่ของผู้ปกครองที่ต้องพัฒนาให้เด็ก ครูเห็นว่า ได้แก่ การดูแลตนเอง การสังคมกับผู้ใหญ่ และความสามารถด้านภาษา ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ปกครองเห็นด้วยกับครูว่า การดูแลตนเองและการสังคมกับผู้ใหญ่เป็นทักษะที่ตนเองต้องรับผิดชอบ ส่วนลำดับที่สาม คือ การแสดงออก

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นว่า พ่อแม่มอบความไว้วางใจให้สถานเลี้ยงดูเด็กดูแลลูกแทนตนเองด้วยความเชื่อและคาดหวังว่า นอกจากเด็กจะมีสุขภาพดีแล้วยังจะได้รับการเตรียมความพร้อมด้านพัฒนาการและการเรียนในขั้นต่อไปด้วย

สถานเลี้ยงดูเด็กกับสุขภาพของเด็กปฐมวัย

การวิจัยหลายชิ้นชี้ว่า คุณภาพของการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของสถานเลี้ยงดูเด็กยังมีความแตกต่างกัน เด็กที่อยู่ในสถานเลี้ยงดูเด็กของสถาบันอุดมศึกษามีการเจริญเติบโตอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานถึงสูงกว่ามาตรฐานมีพัฒนาการทุกด้านสมวัย และมีสุขภาพดี (แจ่มจันทร์, 2539; อาภาวรรณ, 2535) ในขณะที่เด็กในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดของกรมการศาสนา มีพัฒนาการผ่านเกณฑ์ที่ 60 เพียง 1 ใน 3 โดยด้านสติปัญญามีผ่านน้อยมาก เพียงร้อยละ 0.6 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2536, อ้างถึงใน จันทร์เพ็ญ และคณะ, 2541)

อาภาวรรณ (2535) ได้ทำการศึกษาการเจริญเติบโต พัฒนาการ และภาวะสุขภาพของเด็ก เด็ก ที่มารับบริการในโครงการศูนย์ศึกษาเด็กเล็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 48 คน พบว่าเด็กวัยทารกและวัยหัดเดินเกือบทุกคนมีน้ำหนัก ส่วนสูงหรือความยาว รอบศีรษะและรอบอก อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานและสูงกว่ามาตรฐาน มีพัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม ด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ด้านการใช้ภาษาและการได้ยิน และด้านการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการเคลื่อนไหวอยู่ในระดับปกติ และเร็วกว่าปกติ ทารกมีการเจ็บป่วยเล็กน้อย ที่พบบ่อย คือ หวัด เด็กวัยหัดเดินส่วนใหญ่มีภาวะสุขภาพดี ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของเด็ก ได้แก่ รายได้ของครอบครัว ระยะเวลาที่เข้ารับบริการ ภาวะสุขภาพของมารดาขณะตั้งครรภ์ และอายุของบิดา ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการของเด็กได้แก่ ลำดับที่เกิด จำนวนบุตรในครอบครัว อาชีพของมารดา ความรุนแรงของการเจ็บป่วย เพศ และระยะเวลา ที่เข้ารับบริการในโครงการศูนย์ศึกษาเด็กเล็ก

ศศิธร พุ่มดวง (2535) ได้ศึกษาพัฒนาการของเด็กวัยหัดเดินที่เลี้ยงดูที่สถานสงเคราะห์และสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 1-3 ปี จำนวน 81 คน เป็นเด็กในสถานสงเคราะห์ 31 คน และเด็กที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ทดสอบพัฒนาการเด็ก คือ แบบทดสอบพัฒนาการเด็กของเดนเวอร์ ผลการศึกษา พบว่า เด็กสถานสงเคราะห์มีระดับพัฒนาการปกติ 14 คน อาจผิดปกติ 6 คน ผิดปกติ 11 คน คิดเป็นร้อยละ 45.1 19.4 และ 35.5 ตามลำดับ ส่วนเด็กสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันมีระดับพัฒนาการปกติ 46 คน อาจผิดปกติ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 92 และ 8 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับพัฒนาการเด็ก พบว่า เด็กทั้ง 2 กลุ่ม มีพัฒนาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$) ส่วนการศึกษาของ แจ่มจันทร์ (2539) ได้ศึกษาถึงพัฒนาการของเด็กอายุ 8 สัปดาห์ ถึง 3 ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นเด็กอายุ 8 สัปดาห์ ถึง 3 ปี จำนวน 55 คน ใช้แบบสังเกตพัฒนาการเด็กวัยแรกเกิด- 6 ปี ของกรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติร่วมกับองค์การยูนิเซฟ ผลการวิจัยสรุปผลได้ว่า เด็กทุกคนมีพัฒนาการที่เหมาะสมทุกด้าน

สำหรับเด็กในชนบท สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดทำโครงการอนุบาลชนบทขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 เพื่อให้เด็กชนบทอายุ 4-6 ปี ได้มีโอกาสรับการพัฒนาให้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพเช่นเดียวกับเด็กในเมือง ในปี พ.ศ. 2538 มีเด็กอยู่ในโรงเรียนอนุบาลชนบททั้งสิ้น 1,314,772 คน จากการประเมินผลโครงการ 10 ปี (กลุ่มวิจัยและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2541) ในด้านผลต่อสุขภาพของเด็กชนบทที่เข้าโครงการ พบว่า ด้านการเติบโต ยังมีเด็กประมาณหนึ่งในสิบมีทุพโภชนาการและปัญหาด้านสมรรถภาพกลไก ประมาณ 1 ใน 3 มีสุขภาพไม่แข็งแรงหรือแข็งแรงปานกลาง ร้อยละ 27 มีการรับรู้ การคิดต่ำกว่าอายุ มีเพียงร้อยละ 19.6 ที่มีความคิดสร้างสรรค์มาก และมี 1 ใน 5 ถึง 1 ใน 4 ที่มีพัฒนาการด้านจริยธรรมต่ำกว่าวัย ถึงแม้จะไม่มีการเปรียบเทียบกับกลุ่มเด็กชนบทที่ไม่มีโอกาสเรียนอนุบาล ผลการประเมินนี้ก็สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของโรงเรียนอนุบาล

ในฐานะที่เป็นสถานเลี้ยงดูเด็กแทนพ่อแม่และครอบครัวในช่วงกลางวันที่มีโอกาสนี้พัฒนาเด็กปฐมวัย เหล่านี้ให้มีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมวัย

อิทธิพลของธุรกิจต่อสถานเลี้ยงดูเด็กและพ่อแม่

จากความสัมพันธ์ระหว่างสถานเลี้ยงดูเด็กและพ่อแม่ที่ปรากฏข้างต้น แสดงถึงอิทธิพลของสถานเลี้ยงดูเด็กต่อพ่อแม่และความไว้วางใจของพ่อแม่ที่มีต่อสถานเลี้ยงดูเด็ก ธุรกิจสินค้าสำหรับเด็ก เล็งเห็นถึงอิทธิพลนี้ จึงใช้สถานเลี้ยงดูเด็กเป็นช่องทางจัดจำหน่ายสินค้าของตนไปยังพ่อแม่ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของกิจการ กิจกรรมการตลาดลักษณะนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการตลาดที่กล่าวถึงรูปแบบของการดำเนินการช่องทางจัดจำหน่ายว่ามีหลากหลายวิธี แล้วแต่ธุรกิจจะคิดสร้างสรรค์ (Stern, 1996) การที่ธุรกิจสำหรับเด็กเลือกเอาสถานเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งเป็นสถาบันหลักที่รวมเอาเด็กๆ ซึ่งเป็นลูกค้าเป้าหมายของธุรกิจไว้ด้วยกัน ในจำนวนที่มากพอ ย่อมสอดคล้องกับทฤษฎีของการบริการช่องทางจัดจำหน่าย ที่มุ่งให้ใช้ช่องทางจัดจำหน่าย เพื่อเป็นกลไกในการกระจายสินค้าจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นเครื่องมือของกิจกรรมส่งเสริมการขาย

จากการสำรวจเบื้องต้นของคณะนักวิจัย พบลักษณะของกิจกรรมที่ธุรกิจเข้าไปดำเนินการในสถานเลี้ยงดูเด็กปรากฏในหลายรูปแบบ เช่น

1. ธุรกิจนำสินค้าแจกฟรีแก่สถานเลี้ยงดูเด็ก เพื่อใช้ในกิจการของสถานเลี้ยงดูเด็กนั้นๆ
2. มีสินค้าตัวอย่างแจกฟรีแก่เด็กเพื่อให้ได้ทดลองใช้ / บริโภค
3. ใช้ครูหรือพี่เลี้ยงเด็ก ในสถานประกอบการเป็นพนักงานขายสมทบให้กับธุรกิจ

สินค้าเกี่ยวกับเด็กที่นิยมใช้สถานเลี้ยงดูเด็กเป็นช่องทางจัดจำหน่าย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหารและนม เครื่องใช้สำหรับเด็ก เช่น ยาสีฟัน แปรงสีฟัน แป้ง สบู่ ผ้าอ้อม ผลิตภัณฑ์ยา เช่น วัคซีน ยาแก้ไอ ยาแก้ท้องเสีย ยาทาผื่นคัน ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็ก เช่น เทปเพลง เทปนิทาน วัสดุทัศนสำหรับเด็ก หนังสือหัดอ่าน หนังสือเสริมทักษะ อุปกรณ์เครื่องเล่นต่างๆ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าธุรกิจที่ใช้สถานเลี้ยงดูเด็กเป็นสถาบันเสริมในการกระจายสินค้า จะช่วยให้ธุรกิจสามารถเข้าถึงลูกค้ากลุ่มเป้าหมายจำนวนมากได้โดยตรง และใช้เวลาสั้นกว่าการเสนอขายที่ดำเนินการผ่านช่องทางจัดจำหน่ายอื่นๆ อีกทั้งสามารถใช้ประโยชน์จากอิทธิพลของสถานเลี้ยงดูเด็กต่อพ่อแม่ และเด็ก ช่วยในการสร้างเสริมความเชื่อมั่นในสินค้าได้เพิ่มขึ้น และสามารถกำหนดกลยุทธ์บริการเสนอขายสินค้าที่เฉพาะเจาะจง และตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ได้ในเวลาอันรวดเร็วและต้นทุนต่ำ

สินค้าเกี่ยวกับเด็กเหล่านี้สามารถส่งผลทั้งทางบวกและลบต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัยในระยะสั้นและระยะยาว ตัวอย่าง เช่น อาหารและขนมขบเคี้ยวที่มีรสหวานจากส่วนผสมที่เป็นน้ำตาลทรายส่งผลให้เป็นโรคฟันผุ (FAO, 1997 ; Moynihan, et al, 1998) หากไม่ได้รับการดูแลสุขภาพฟันที่ดีร่วมไปด้วย การได้รับอาหารที่มีไขมันสูงตั้งแต่เยาว์วัยเป็นปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคเสื่อมเรื้อรังในผู้ใหญ่ ได้แก่ โรคอ้วน

โรคหัวใจขาดเลือด เบาหวาน และมะเร็ง (เพียร์วิทย์, 2542) ผลัดกันที่เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก เป็นการเพิ่มประสบการณ์ให้กับเด็ก ซึ่งมีการศึกษาในระยะยาวในประเทศนิวซีแลนด์ พบว่า ประสบการณ์ในวัยเด็กปฐมวัยมีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการในวัยต่อมา โดยเฉพาะด้านภาษาต้องเพิ่มพูนพัฒนาการก่อนวัย 3 ขวบ (Silva and Stanton, 1996)

การวิจัยให้ทราบถึงชนิดของสินค้าสำหรับเด็กที่กระทำผ่านสถานเลี้ยงดูเด็ก และการยอมรับของสถานเลี้ยงดูเด็กและพ่อแม่ ที่จะให้ธุรกิจเข้ามามีความสัมพันธ์ด้วยอย่างน้อยเพียงใด และลักษณะใดจึงเป็นเรื่องที่น่าจะได้ทำการวิเคราะห์อย่างถ่องแท้ เพราะผลของอิทธิพลดังกล่าวสามารถส่งผลกระทบโดยตรงต่อสถานะสุขภาพของเด็กทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาที่ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และการสังเกต เก็บรวบรวมข้อมูล ในจังหวัด ขอนแก่น เชียงใหม่ สงขลา กรุงเทพมหานคร ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2542 ถึง ธันวาคม 2542 (ดูแผนผังที่ 1)

ประชากรที่ศึกษา คือ พ่อแม่ของเด็กวัยต่ำกว่า 5 ปี ที่อยู่หรือเคยอยู่ในสถานเลี้ยงดูเด็ก และผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็ก

กลุ่มตัวอย่าง เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling)

1. กลุ่มพ่อแม่ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีการกระจายของพ่อแม่ที่มีลูกอายุแรกเกิดถึงต่ำกว่า 3 ปี และอายุ 3-5 ปี พอๆกัน และมีการกระจายของเศรษฐกิจฐานะหลากหลายจึงทำการสุ่มตัวอย่างดังนี้

- พ่อแม่ของเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี : ศึกษาพ่อแม่ที่มีลูกอายุต่ำกว่า 3 ปี ที่อยู่ในสถานเลี้ยงดูเด็กและพาลูกมารับบริการฉีดวัคซีนที่คลินิกสุขภาพเด็กดีของเทศบาล หรือศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ, โรงพยาบาลประจำจังหวัด หรือโรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของแต่ละจังหวัด แห่งละ 15 คน โดยวิธีนี้จะทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ฝากลูกเลี้ยงกับสถานรับเลี้ยงเด็กตามบ้านที่ไม่ได้จดทะเบียนรวมอยู่ด้วย

- พ่อแม่ของเด็กอายุ 3 - 5 ปี : ศึกษาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยจับฉลาก (random sampling) โรงเรียนอนุบาล และโรงเรียนประถมที่มีชั้นเด็กเล็กและอนุบาลทั้งของรัฐและเอกชนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมือง จำนวน 11 โรงเรียน (ถ้ามี 11 โรงเรียนหรือน้อยกว่านั้นให้เอาทั้งหมด) โรงเรียนละ 5 คน

2. กลุ่มผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็ก เพื่อให้มีการกระจายของสถานเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี และอายุ 3-5 ปี พอๆกัน จึงทำการสุ่มดังนี้

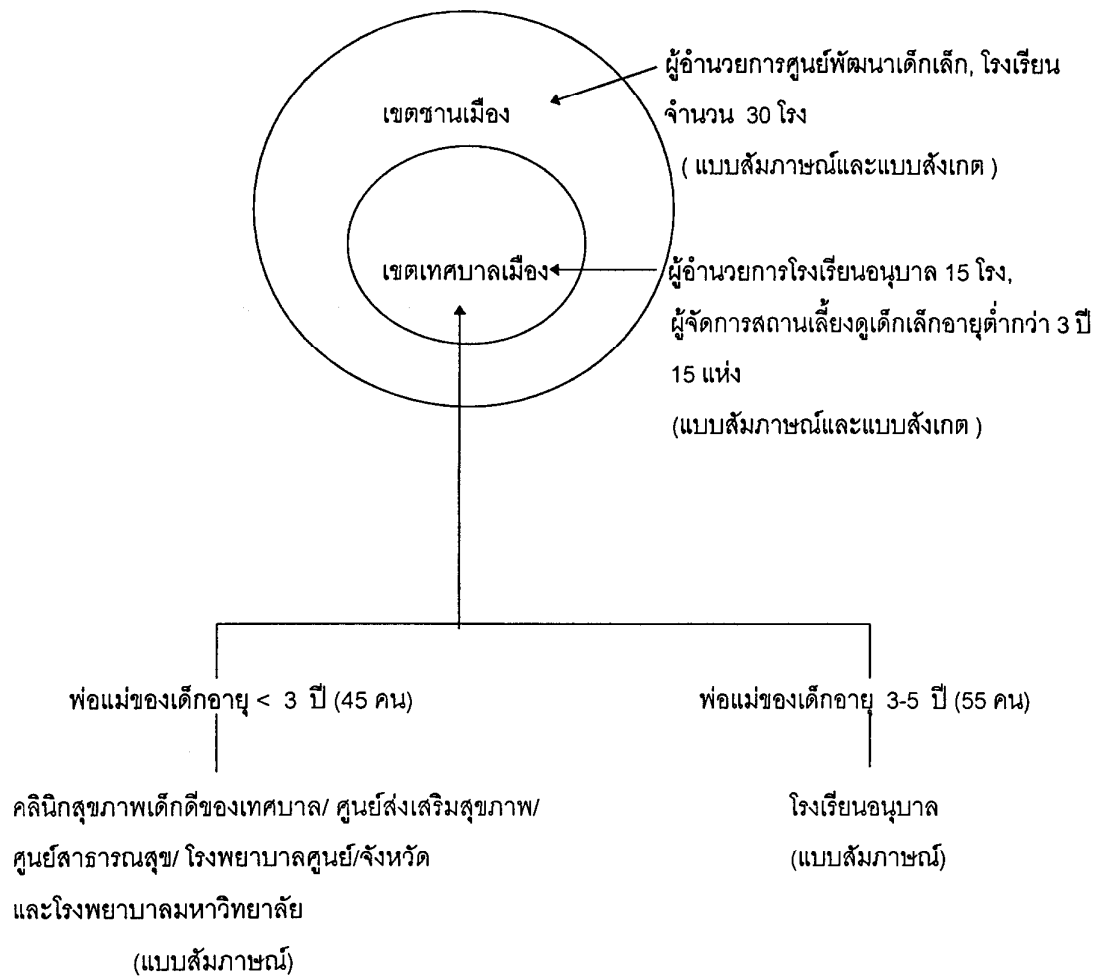
- เขตเทศบาลเมือง

ก. ศึกษาผู้อำนวยการ/ผู้จัดการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ที่จดทะเบียน 15 ศูนย์ (หากมีมากกว่า 15 แห่งให้ใช้วิธีสุ่มโดยจับฉลาก)

ข. ศึกษาผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาล และโรงเรียนประถมที่มี ชั้นเด็กเล็กหรือชั้นอนุบาลทั้งของรัฐและเอกชน จำนวน 15 โรงเรียน (หากมีมากกว่า 15 โรงเรียนให้ใช้วิธีสุ่มโดยจับฉลาก)

- เขตชานเมือง ศึกษาผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาส และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของหน่วยงานต่างๆ (กรมพัฒนาชุมชน, กรมการศาสนา) จำนวน 30 โรงเรียน (ถ้ามีมากกว่า 30 โรงเรียน ให้ใช้วิธีสุ่มหากมีน้อยกว่า 30 โรงเรียนให้เอาทั้งหมด) โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงในรัศมี 20 กิโลเมตร จากเขตเทศบาลเมือง

แผนผังที่ 1 แสดงกลุ่มตัวอย่าง และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละจังหวัด

สำหรับในกรุงเทพมหานคร ใช้เขตกรุงเทพมหานคร (ศึกษาที่เขตปทุมธานีและเขตราชเทวี) และเขตกรุงเทพมหานครนอก (ศึกษาที่เขตบางเขน และเขตสายไหม) แทนเขตเทศบาลเมืองและเขตเทศบาลเมืองตามลำดับ ส่วนคลินิกสุขภาพเด็กดี ศึกษาที่ศูนย์สาธารณสุขของกรุงเทพมหานคร โรงพยาบาลของกรุงเทพมหานคร และโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย

ตัวแปรที่ศึกษา : มีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรที่ศึกษา	ผู้ให้ข้อมูล
- ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ เด็ก พ่อแม่ ผู้อำนวยการของสถานเลี้ยงดูเด็ก สถานเลี้ยงดูเด็ก - กิจกรรมที่ธุรกิจดำเนินการกับสถานเลี้ยงดูเด็ก - ยี่ห้อของผลิตภัณฑ์และประเภทของกิจกรรมที่ทำ - ความเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับสถานเลี้ยงดูเด็ก - อิทธิพลของสถานเลี้ยงดูเด็กต่อการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเด็ก ของพ่อแม่ - อิทธิพลของกิจกรรมที่ธุรกิจดำเนินการผ่านสถานเลี้ยงดูเด็กต่อการ เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ของพ่อแม่	- พ่อแม่ - พ่อแม่ - ผู้อำนวยการ - ผู้อำนวยการ - ผู้อำนวยการ - ผู้อำนวยการ - ผู้อำนวยการ - พ่อแม่ - พ่อแม่

เครื่องมือวิจัย : การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดปลายเปิดและปลายปิดในชุดเดียวกัน เพื่อให้ผู้ตอบมีอิสระในการตอบและหลีกเลี่ยงการชี้นำ โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์เป็น 3 ชุด ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์พ่อแม่เด็ก
2. แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี
3. แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียน

ซึ่งในแบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี และแบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียน มีการสังเกตของผู้วิจัย แบบไม่มีส่วนร่วมเข้ามาด้วยโดยจะสังเกตชนิดและลักษณะธุรกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้องในสถานที่ดังกล่าว

1. ลักษณะของเครื่องมือ

- 1.1 แบบสัมภาษณ์พ่อแม่เด็ก ประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอิทธิพลของโรงเรียนที่มีต่อการใช้นิรนามของผู้ปกครองในเด็ก
- ส่วนที่ 2 : ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่เกี่ยวข้องในรอบ 1 ปี จนถึงปัจจุบัน เพื่อให้ทราบถึง

ชนิดและยี่ห้อของสินค้าที่ได้รับอิทธิพลจากโรงเรียน /สถานเลี้ยงดูเด็กเล็ก ในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 ได้มีการแบ่งชนิดผลิตภัณฑ์ ดังนี้

- ผลิตภัณฑ์อาหารและนม
- ยาและเวชภัณฑ์
- เครื่องใช้สำหรับเด็ก
- ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก

รายละเอียดของผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท แสดงไว้ในภาคผนวก ก.

- ส่วนที่ 3 : ข้อมูลส่วนตัวของพ่อแม่เด็ก

1.2 แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 : ข้อมูลของสถานเลี้ยงดูเด็กเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่-
- ส่วนที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้องในรอบ 1 ปี จนถึงปัจจุบัน เพื่อให้เห็นถึงบทบาทและชนิดของสินค้าธุรกิจนำมาเผยแพร่ผ่านสถานเลี้ยงดูเด็ก เพื่อเข้าถึงกลุ่มผู้ปกครอง ในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 ได้มีการแบ่งชนิดผลิตภัณฑ์ ดังนี้
 - ผลิตภัณฑ์อาหารและนม
 - ยาและเวชภัณฑ์
 - เครื่องใช้สำหรับเด็ก
 - ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก
- ส่วนที่ 3: ข้อมูลส่วนตัวของผู้อำนวยการ/ผู้จัดการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

1.3 แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียน ประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1: ข้อมูลของโรงเรียนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่นำมาใช้กับเด็ก
- ส่วนที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้องในรอบ 1 ปี จนถึงปัจจุบัน เพื่อให้เห็นถึงบทบาท และชนิดของสินค้าที่ธุรกิจนำมาเผยแพร่แก่นักเรียนให้ทดลองใช้โดยอาศัยโรงเรียนเป็นสื่อกลาง ในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 ได้มีการแบ่งชนิดผลิตภัณฑ์ ดังนี้
 - ผลิตภัณฑ์อาหารและนม
 - ยาและเวชภัณฑ์
 - เครื่องใช้สำหรับเด็ก
 - ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก

- ส่วนที่ 3 : ข้อมูลส่วนตัวของผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียน
รายละเอียดของเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ข.

2. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้แนวทางการสร้างจากประสบการณ์จริงของคณะวิจัย และจากการสังเกตจากสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี และโรงเรียนในจังหวัดสงขลา ผนวกกับการศึกษาตำรา วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และมีการนำไปทดลองใช้โดยการสัมภาษณ์พ่อแม่เด็ก จำนวน 10 คน ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 10 คน และผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียน จำนวน 10 คน นอกจากนี้มีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านกุมารแพทย์ การวิจัย อนามัยครอบครัว พยาบาลกุมารเวชศาสตร์ และด้านบริหารธุรกิจ รวม 7 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนที่จะนำเครื่องมือไปใช้ตามแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้กำหนดไว้

วิธีการเก็บข้อมูล : ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี ได้แก่ การสัมภาษณ์ และการสังเกตกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาดังนี้

1. กลุ่มพ่อแม่ ใช้วิธีเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลชนิดของสินค้าเกี่ยวกับเด็กที่พ่อแม่เคยได้รับประสบการณ์ผ่านทางสถานเลี้ยงดูเด็กในช่วงที่ผ่านมา (ตั้งแต่ มกราคม-ตุลาคม 2542) และใช้ต่อเนื่องจนปัจจุบัน

2. กลุ่มผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็ก ใช้วิธีการสัมภาษณ์และสังเกต

2.1. การสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์ ถามเกี่ยวกับธุรกิจสินค้าสำหรับเด็กที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับสถานเลี้ยงดูเด็กและความเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของธุรกิจกับสถานเลี้ยงดูเด็ก

2.2 การสังเกต ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม สังเกตชนิดและลักษณะธุรกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้องในสถานเลี้ยงดูเด็ก

คณะผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาล/ศูนย์สาธารณสุขของเทศบาล และสถานเลี้ยงดูเด็ก เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย

การเตรียมผู้ช่วยวิจัย มีการปฐมนิเทศผู้ช่วยวิจัย แจกวัสดุประสงค์ ขั้นตอนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แจกคู่มือการเก็บข้อมูล เพื่อให้เข้าใจลักษณะของข้อคำถามรวมทั้งวิธีการบันทึกของแต่ละแบบวัดโดยละเอียด โดยให้ทดลองเก็บข้อมูลก่อนปฏิบัติงานจริง

การเก็บข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ทำการวางแผนเก็บข้อมูลโดยแบ่งผู้ช่วยวิจัยออกเป็น 2 กลุ่ม สำหรับสัมภาษณ์พ่อแม่ และผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็ก เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความคงที่มากที่สุด

2. ขอความร่วมมือจากพ่อแม่และผู้อำนวยการ/ผู้จัดการสถานเลี้ยงดูเด็ก ชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยครั้งนี้

3. ผู้ช่วยวิจัยทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พร้อมทั้งสังเกตทั่วไปภายในสถานเลี้ยงดูเด็ก เช่น สื่อโฆษณาธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ และสภาพทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคสินค้าของเด็กและผู้ปกครอง

4. ผู้ควบคุมงานสนทนากับผู้เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและซักถามรายละเอียดของการสังเกตการณ์ในแบบสัมภาษณ์แต่ละชุดทุกวันที่ทำการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนและวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป STATA for Windows โดยวิเคราะห์แยกแยะเป็นประเด็นและแจกแจงเป็นคำร้อยละ

การวิเคราะห์อิทธิพลของธุรกิจต่อพ่อแม่ ถือว่ามีอิทธิพลเมื่อพ่อแม่เปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับแจกจากธุรกิจอย่างต่อเนื่องโดยไม่เคยใช้ผลิตภัณฑ์นั้นมาก่อน

การวิเคราะห์ผลของการใช้ผลิตภัณฑ์ต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัย คณะผู้วิจัยใช้วิธีส่งรายชื่อผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการเก็บข้อมูล ขอความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท ถึงผลของการใช้ผลิตภัณฑ์นั้นเป็นประจำ ที่จะมีต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานของพ่อแม่ที่ตอบแบบสัมภาษณ์

ได้ทำการศึกษาพ่อแม่ของเด็กรวมทั้งสิ้น 413 คน โดยมีรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานของพ่อแม่ตามตารางที่ 1-1 และ 1-2 ร้อยละ 82 ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นแม่ ครึ่งหนึ่งของแม่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 11.8 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และร้อยละ 10.4 จบการศึกษามากกว่าระดับปริญญาตรี ในขณะที่พ่อที่ให้สัมภาษณ์จบการศึกษามากกว่าระดับปริญญาตรีน้อยกว่า (ร้อยละ 5.3)

รายได้ของครอบครัว ประมาณหนึ่งในสามมีรายได้ของครอบครัวอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 42 มีรายได้เดือนละ 10,000-30,000 บาท

อาชีพ แม่หนึ่งในสี่เป็นแม่บ้าน มีพ่ออยู่ร้อยละ 2.7 ที่ไม่ได้ทำงาน ผู้ให้สัมภาษณ์มีอาชีพรับจ้างเป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ประกอบอาชีพค้าขาย/กิจการส่วนตัวพวๆกัน มีอาชีพเป็นเกษตรกรน้อยมาก

ข้อมูลเกี่ยวกับลูก ส่วนใหญ่เป็นลูกคนแรกหรือคนที่สอง เด็กที่มีอายุน้อยจะถูกฝากเลี้ยงตามบ้านสูงกว่าเด็กที่โตขึ้น รายละเอียดตามตารางที่ 1-3 และ 1-4 ร้อยละ 9 ของพ่อแม่ที่ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด ฝากลูกเลี้ยงกับสถานรับเลี้ยงเด็กตามบ้าน

ตารางที่ 1-1 ข้อมูลพื้นฐานของแม่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

	ขอนแก่น (n = 84)	เชียงใหม่ (n = 90)	สงขลา (n = 81)	กรุงเทพฯ (n = 83)	รวม (n = 338)
การศึกษา					
ไม่ได้เข้าโรงเรียน	22 (26.2)	17 (18.9)	19 (23.5)	20 (24.1)	78 (23.1)
ประถมศึกษา	35 (41.7)	22 (24.4)	23 (28.4)	25 (30.1)	105 (31.1)
มัธยมศึกษาตอนต้น	3 (3.6)	3 (3.3)	3 (3.7)	9 (10.8)	18 (5.3)
มัธยมศึกษาตอนปลาย	0 (0.0)	3 (3.3)	2 (2.5)	0 (0.0)	5 (1.5)
อนุปริญญา/ปวช. ปวส.	6 (7.1)	25 (27.8)	17 (21.0)	9 (10.8)	57 (16.9)
ปริญญาตรี	9 (10.7)	9 (10.0)	14 (17.3)	8 (9.6)	40 (11.8)
สูงกว่าปริญญาตรี	9 (10.7)	11 (12.2)	3 (3.7)	12 (14.5)	35 (10.4)
ศาสนา					
พุทธ	83 (98.8)	87 (96.7)	72 (88.9)	80 (97.6)	322 (95.6)
คริสต์	0 (0.0)	2 (2.2)	3 (3.7)	2 (2.4)	7 (2.1)
อิสลาม	1 (1.2)	1 (1.1)	5 (6.2)	0 (0.0)	7 (2.1)
อื่นๆ	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (1.2)	0 (0.0)	1 (0.3)
รายได้ของครอบครัว (บาท)					
< 5,000	4 (4.8)	13 (14.4)	5 (6.2)	7 (8.4)	29 (8.6)
5,001-10,000	28 (33.3)	31 (34.4)	30 (37.0)	21 (25.3)	110 (32.5)
10,001-30,000	34 (40.5)	37 (41.1)	38 (46.9)	27 (32.5)	136 (40.2)
30,001-50,000	15 (17.9)	7 (7.8)	7 (8.6)	12 (14.5)	41 (12.1)
> 50,000	3 (3.6)	2 (2.2)	1 (1.2)	16 (19.3)	22 (6.5)
อายุ (ปี)					
20-30	37 (44.0)	38 (41.3)	39 (48.1)	22 (26.5)	136 (40.0)
31-40	44 (52.4)	41 (44.6)	36 (44.4)	57 (68.7)	178 (52.4)
41-50	2 (2.4)	12 (13.0)	6 (7.4)	4 (4.8)	24 (7.1)
51 ขึ้นไป	1 (1.2)	1 (1.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (0.6)
อาชีพ					
1. แม่บ้าน	17 (20.2)	24 (27.0)	17 (21.0)	20 (24.1)	78 (23.2)
2. รับจ้าง	14 (16.7)	34 (38.2)	24 (29.6)	23 (27.7)	95 (28.2)
3. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	26 (31.0)	14 (15.7)	26 (32.1)	25 (30.1)	91 (27.0)
4. ค้าขาย/กิจการส่วนตัว	25 (29.8)	16 (18.0)	14 (17.3)	15 (18.1)	70 (20.8)
5. เกษตรกร	2 (2.4)	1 (1.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (0.9)
อายุลูก					
< 1 ปี	0 (0.0)	1 (1.1)	5 (6.2)	6 (7.2)	12 (3.6)
1 - <2 ปี	6 (7.1)	20 (22.2)	12 (14.8)	8 (9.6)	46 (13.6)
2 - <3 ปี	31 (36.9)	23 (25.6)	19 (23.5)	18 (21.7)	91 (26.9)
3 - <4 ปี	23 (27.4)	22 (24.4)	12 (14.8)	28 (33.7)	85 (25.2)
4 - <5 ปี	24 (28.6)	24 (26.7)	33 (40.7)	23 (27.7)	104 (30.8)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ตารางที่ 1-2 ข้อมูลพื้นฐานของพ่อที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

	ขอนแก่น (n = 17)	เชียงใหม่ (n = 18)	สงขลา (n = 23)	กรุงเทพฯ (n 14)	รวม (n = 75)
การศึกษา					
ไม่ได้เข้าโรงเรียน	3 (17.7)	1 (5.6)	8 (34.8)	2 (11.8)	14 (18.7)
ประถมศึกษา	5 (29.4)	6 (33.3)	6 (26.1)	10 (58.8)	27 (36.0)
มัธยมศึกษาตอนต้น	5 (29.4)	0 (0.0)	1 (4.4)	1 (5.9)	7 (9.3)
มัธยมศึกษาตอนปลาย	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
อนุปริญญา/ปวช. ปวส.	0 (0.0)	6 (33.3)	6 (26.1)	1 (5.9)	13 (17.3)
ปริญญาตรี	3 (17.7)	4 (22.2)	2 (8.7)	1 (5.9)	10 (13.3)
สูงกว่าปริญญาตรี	1 (5.9)	1 (5.6)	0 (0.0)	2 (11.8)	4 (5.3)
ศาสนา					
พุทธ	16 (94.1)	18 (100.0)	20 (87.0)	16 (94.1)	70 (93.3)
คริสต์	1 (5.9)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (1.3)
อิสลาม	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (13.0)	1 (5.9)	4 (5.3)
รายได้ของครอบครัว (บาท)					
< 5,000	0 (0.0)	1 (5.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (1.3)
5,001-10,000	7 (41.2)	8 (44.4)	11 (47.8)	4 (23.5)	30 (40.0)
10,001-30,000	7 (41.2)	7 (38.9)	10 (43.5)	9 (52.9)	33 (44.0)
30,001-50,000	1 (5.9)	2 (11.1)	2 (8.7)	2 (11.8)	7 (9.3)
> 50,000	2 (11.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (11.8)	4 (5.3)
อายุ (ปี)					
20-30	4 (23.5)	3 (16.7)	5 (21.7)	7 (41.1)	19 (25.3)
31-40	8 (47.0)	10 (55.6)	15 (65.2)	7 (41.1)	40 (53.3)
41-50	5 (29.4)	4 (22.2)	3 (13.0)	2 (11.8)	14 (18.7)
51 ขึ้นไป	0 (0.0)	1 (5.6)	0 (0.0)	1 (5.9)	2 (2.7)
อาชีพ					
1. พ่อบ้าน	0 (0.0)	1 (5.6)	0 (0.0)	1 (5.9)	2 (2.7)
2. รับจ้าง	3 (17.7)	8 (44.4)	11 (47.8)	4 (23.5)	26 (34.7)
3. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	8 (47.1)	3 (16.7)	8 (34.8)	7 (41.2)	26 (34.7)
4. ค้าขาย/ กิจการส่วนตัว	6 (35.3)	5 (27.8)	3 (13.0)	5 (29.4)	19 (25.3)
5. เกษตรกร	0 (0.0)	1 (5.6)	1 (4.4)	0 (0.0)	2 (2.7)
อายุลูก					
< 1 ปี	0 (0.0)	1 (5.6)	1 (4.4)	3 (17.7)	5 (6.7)
1 - <2 ปี	3 (17.7)	4 (22.2)	1 (4.4)	3 (17.7)	11 (14.7)
2 - <3 ปี	5 (29.4)	5 (27.8)	5 (21.7)	7 (41.2)	22 (29.3)
3 - <4 ปี	2 (11.8)	1 (5.6)	3 (13.0)	1 (5.9)	7 (9.3)
4 - <5 ปี	7 (41.2)	7 (38.9)	13 (56.5)	3 (17.7)	30 (40.0)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ตารางที่ 1-3 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลูกของกลุ่มตัวอย่าง

	ขอนแก่น n = 101	เชียงใหม่ n = 108	สงขลา n = 104	กรุงเทพฯ n = 100	รวม n = 413
สถานที่ฝากเลี้ยงลูก					
โรงเรียนอนุบาล	44 (43.6)	65 (60.2)	74 (71.2)	51 (51.0)	234 (56.7)
สถานเลี้ยงดูเด็ก	57 (56.4)	33 (30.6)	11 (10.6)	41 (41.0)	142 (34.4)
สถานเลี้ยงดูเด็กตามบ้าน	0 (0.0)	10 (9.3)	19 (18.3)	8 (8.0)	37 (9.0)
อายุลูก					
< 1 ปี	0 (0.0)	2 (1.9)	6 (5.8)	9 (9.0)	17 (4.1)
1 - < 2 ปี	9 (8.9)	24 (22.2)	13 (12.5)	11 (11.0)	57 (13.8)
2 - < 3 ปี	36 (35.6)	28 (25.9)	24 (23.1)	25 (25.0)	113 (27.4)
3 - < 4 ปี	25 (24.8)	23 (21.3)	15 (14.4)	29 (29.0)	92 (22.3)
4 - < 5 ปี	31 (30.7)	31 (28.7)	46 (44.2)	26 (26.0)	134 (32.5)
เป็นลูกคนที่	n = 99	n = 108	n = 104	n = 99	n = 410
1	63 (63.6)	60 (55.6)	47 (45.2)	53 (53.5)	223 (54.4)
2	31 (31.3)	42 (38.9)	44 (42.3)	38 (38.4)	155 (37.8)
3	5 (5.1)	4 (3.7)	11 (10.6)	8 (8.1)	28 (6.8)
4	0 (0.0)	2 (1.9)	2 (1.9)	0 (0.0)	4 (1.0)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ตารางที่ 1-4 กลุ่มอายุเด็กแยกตามสถานที่ที่พ่อแม่ฝากเลี้ยง

อายุเด็ก	สถานที่ฝากเลี้ยง		
	โรงเรียนอนุบาล	สถานเลี้ยงดูเด็ก	ฝากเลี้ยงตามบ้าน
< 1 ปี	0 (0.0)	9 (52.9)	8 (47.1)
1 - < 2 ปี	4 (7.0)	36 (63.2)	17 (29.8)
2 - < 3 ปี	38 (33.6)	64 (56.6)	11 (9.7)
3 - < 4 ปี	68 (73.9)	23 (25.0)	1 (1.1)
4 - < 5 ปี	124 (92.5)	10 (7.5)	-

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

2. ข้อมูลพื้นฐานของผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็ก

ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 90 คน ส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 30-50 ปี ครึ่งหนึ่งจบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโท ร้อยละ 40 มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี (ตารางที่ 2-1) ในขณะที่ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาล/ขยายโอกาส ซึ่งสัมภาษณ์ได้ 145 คน ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า (ระหว่าง 40-60 ปี) สามในสี่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 13 จบการศึกษาระดับปริญญาโท และร้อยละ 70.8 มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี (ตารางที่ 2-2) ทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ข้อมูลพื้นฐานของสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กและโรงเรียน แสดงไว้ในตารางที่ 2-3 และ 2-4

ตารางที่ 2-1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

	ขอนแก่น	เชียงใหม่	สงขลา	กรุงเทพฯ	รวม
เพศ					
ชาย	1 (3.9)	3 (9.7)	1 (4.2)	0 (0.0)	5 (5.6)
หญิง	25 (96.2)	28 (90.3)	23 (95.8)	9 (100.0)	85 (94.4)
อายุ (ปี)					
20-25	1 (3.9)	4 (12.9)	6 (25.0)	0 (0.0)	11 (12.2)
26-30	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (4.2)	0 (0.0)	1 (1.1)
31-40	18 (69.2)	13 (41.9)	9 (37.5)	4 (44.4)	44 (48.9)
41-50	5 (19.2)	9 (29.0)	4 (16.7)	4 (44.4)	22 (24.4)
51-60	2 (7.7)	3 (9.7)	4 (16.7)	1 (11.1)	10 (11.1)
> 60	0 (0.0)	2 (6.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (2.2)
การศึกษา					
ป. 1 - ป. 6	1 (3.9)	3 (9.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (4.4)
ม. 1 - ม. 6	4 (15.4)	6 (19.4)	5 (20.8)	1 (11.1)	16 (17.8)
ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู	1 (3.9)	8 (25.8)	6 (25.0)	0 (0.0)	15 (16.7)
ปวช., ปวส., ปวท.	3 (11.5)	1 (3.2)	3 (12.5)	0 (0.0)	7 (7.8)
ปริญญาตรี	13 (50.0)	11 (35.5)	8 (33.3)	7 (77.8)	39 (43.3)
ปริญญาโท	4 (15.4)	2 (6.5)	2 (8.3)	1 (11.1)	9 (10.0)
ศาสนา					
พุทธ	26 (100.0)	28 (90.3)	18 (75.0)	8 (88.9)	80 (88.9)
คริสต์	0 (0.0)	3 (9.7)	2 (8.3)	1 (11.1)	6 (6.7)
อิสลาม	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (16.7)	0 (0.0)	4 (4.4)
ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน					
1-2 ปี	7 (26.9)	3 (9.7)	3 (12.5)	1 (11.1)	14 (15.6)
>2-4 ปี	6 (23.1)	3 (9.7)	7 (29.2)	1 (11.1)	17 (18.9)
>4-10 ปี	6 (23.1)	10 (32.3)	5 (20.8)	2 (22.2)	23 (25.6)
> 10 ปี	7 (26.9)	15 (48.4)	9 (37.5)	5 (55.6)	36 (40.0)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ตารางที่ 2-2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

	ขอนแก่น	เชียงใหม่	สงขลา	กรุงเทพฯ	รวม
เพศ					
ชาย	8 (26.7)	15 (51.7)	10 (27.8)	6 (12.8)	39 (27.5)
หญิง	22 (73.3)	14 (48.3)	26 (72.2)	41 (87.2)	103 (72.5)
อายุ (ปี)					
20-30	1 (3.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (4.1)	3 (2.1)
31-40	4 (13.3)	2 (6.9)	6 (16.7)	15 (30.6)	27 (18.8)
41-50	17 (56.7)	14 (48.3)	20 (55.6)	13 (26.5)	64 (44.4)
51-60	8 (26.7)	13 (44.8)	8 (22.2)	15 (30.6)	44 (30.6)
> 60	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (5.6)	4 (8.2)	6 (4.2)
การศึกษา					
ม. 1 - ม. 6	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (4.1)	2 (1.4)
ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู	3 (10.0)	1 (3.5)	1 (2.8)	8 (16.3)	13 (9.0)
ปวช., ปวส., ปวท.	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (2.0)	1 (0.7)
ปริญญาตรี	24 (80.0)	22 (75.9)	30 (83.3)	33 (67.4)	109 (75.7)
ปริญญาโท	3 (10.0)	6 (20.7)	5 (13.9)	5 (10.2)	19 (13.2)
ศาสนา					
พุทธ	30 (100)	27 (96.4)	35 (97.2)	47 (95.9)	139 (97.2)
คริสต์	0 (0.0)	1 (3.6)	1 (2.8)	2 (4.1)	4 (2.8)
ประสบการณ์ในตำแหน่ง					
ปัจจุบัน					
1-2 ปี	1 (3.3)	1 (3.5)	0 (0.0)	2 (4.1)	4 (2.8)
>2-4 ปี	5 (16.7)	0 (0.0)	2 (5.6)	4 (8.2)	11 (7.6)
>4-10 ปี	7 (23.3)	1 (3.5)	11 (30.6)	8 (16.3)	27 (18.8)
> 10 ปี	17 (56.7)	27 (93.1)	23 (63.9)	35 (71.4)	102 (70.8)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ตารางที่ 2-3 ข้อมูลพื้นฐานของสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

	ขอนแก่น	เชียงใหม่	สงขลา	กรุงเทพฯ	รวม
ลักษณะของสถานเลี้ยงดูเด็ก					
หน่วยงานของรัฐ	12 (46.2)	20 (64.5)	15 (62.5)	3 (33.3)	50 (55.6)
หน่วยงานของเอกชน	14 (53.9)	11 (35.5)	9 (37.5)	6 (66.7)	40 (44.4)
จำนวนเด็กในแต่ละสถานเลี้ยงดูเด็ก					
1-25 คน	6 (23.1)	8 (25.8)	7 (29.2)		21 (25.9)
26-50 คน	11 (42.3)	9 (29.0)	9 (37.5)		29 (35.8)
51-75 คน	2 (7.7)	5 (16.1)	1 (4.2)		8 (9.9)
76-100 คน	1 (3.9)	6 (19.4)	4 (16.7)		11 (13.6)
> 100 คน	6 (23.1)	3 (9.7)	3 (12.5)		12 (14.8)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ตารางที่ 2-4 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

	ขอนแก่น	เชียงใหม่	สงขลา	กรุงเทพฯ	รวม
ลักษณะของโรงเรียน					
หน่วยงานของรัฐ	13 (43.3)	23 (79.3)	22 (61.1)	18 (36.0)	76 (52.4)
หน่วยงานของเอกชน	17 (56.7)	6 (20.7)	14 (38.9)	32 (64.0)	69 (47.6)
จำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน					
1-100 คน	6 (20.0)	13 (44.8)	12 (33.3)	15 (30.0)	46 (31.7)
101-200 คน	10 (33.3)	11 (37.9)	11 (30.6)	19 (38.0)	50 (34.5)
201-300 คน	5 (16.7)	0 (0.0)	4 (11.1)	7 (14.0)	16 (11.0)
> 300 คน	9 (30.0)	5 (17.2)	9 (25.0)	9 (18.0)	31 (21.4)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

3. กิจกรรมที่จัดโดยสถานเลี้ยงดูเด็ก

จากการสัมภาษณ์พ่อแม่ สถานเลี้ยงดูเด็กได้จัดกิจกรรมพิเศษในวันต่อไปนี้ เรียงตามลำดับความถี่จากมากไปน้อย คือ วันแม่ วันเด็ก และวันไหว้ครู (ตารางที่ 3-1) พ่อแม่ประมาณหนึ่งในสามไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้เลย (ตารางที่ 3-2)

ตารางที่ 3-1 ประเภทของกิจกรรมพิเศษที่สถานเลี้ยงดูเด็กจัดขึ้นในรอบปีที่ผ่านมา

	ขอนแก่น n = 101	เชียงใหม่ n = 108	สงขลา n = 104	กรุงเทพฯ n = 100	รวม n = 413
วันแม่	74 (73.3)	71 (65.7)	73 (70.2)	62 (62.0)	280 (67.8)
วันเด็ก	81 (80.2)	57 (52.8)	74 (71.2)	46 (46.0)	258 (62.5)
วันครู	31 (30.7)	24 (22.2)	30 (28.9)	21 (21.0)	106 (25.7)
วันไหว้ครู	52 (51.5)	52 (48.2)	67 (64.4)	41 (41.0)	212 (51.3)
วันส่งเสริมวัฒนธรรมไทย	17 (16.8)	31 (28.7)	7 (6.7)	11 (11.0)	66 (15.9)
วันครบรอบสถาปนา ของโรงเรียน/สถานเลี้ยงดูเด็ก	9 (8.9)	13 (12.0)	25 (24.0)	5 (5.0)	52 (12.6)
วันอื่นๆ	7 (43.6)	4 (22.2)	6 (58.7)	20 (40.0)	37 (40.9)

หมายเหตุ - ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

- วันอื่นๆ ได้แก่ วันสิ่งแวดล้อม, วันขึ้นปีใหม่, วันตรุษสงกรานต์, วันกีฬา, วันลูกเสือแห่งชาติ ฯลฯ

ตารางที่ 3-2 การเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดโดยสถานเลี้ยงดูเด็กของพ่อแม่ในรอบปีที่ผ่านมา

	ขอนแก่น n = 95	เชียงใหม่ n = 96	สงขลา n = 94	กรุงเทพฯ n = 96	รวม n = 381
ร่วมทุกครั้ง	35 (36.8)	25 (26.0)	18 (19.2)	36 (37.5)	114 (29.9)
ร่วมบางครั้ง	35 (36.8)	33 (34.4)	54 (57.5)	26 (27.1)	148 (38.9)
ไม่เคยร่วม	25 (26.3)	38 (39.6)	22 (23.4)	34 (35.4)	119 (31.2)

หมายเหตุ - ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

4. การทำกิจกรรมของธุรกิจกับสถานเลี้ยงดูเด็ก

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็ก พบว่า ธุรกิจได้ทำกิจกรรมต่อไปนี้ในสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี เรียงตามลำดับความถี่จากมากไปน้อย คือ แจกผลิตภัณฑ์ฟรีแก่สถานเลี้ยงดูเด็ก แจกผลิตภัณฑ์ฟรีแก่ผู้ปกครอง/เด็ก จัดกิจกรรมสำหรับเด็กพร้อมทั้งแจกฟรีผลิตภัณฑ์ และฝากขายผลิตภัณฑ์ที่สถานเลี้ยงดูเด็ก (ตารางที่ 4-1) ธุรกิจทำกิจกรรมในโรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเด็กอายุ 3-5 ปี สูงกว่ามาก ร้อยละ 49 ของโรงเรียน ธุรกิจได้มาจัดกิจกรรมให้กับเด็กพร้อมทั้งแจกผลิตภัณฑ์ฟรี หรือ แจกผลิตภัณฑ์ฟรีโดยไม่จัดกิจกรรม ร้อยละ 31.7 แจกฟรีให้กับโรงเรียน (ตารางที่ 4-2)

เมื่อพิจารณาตามรายจังหวัด ที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ธุรกิจใช้วิธีแจกผลิตภัณฑ์ฟรีแก่สถานเลี้ยงดูเด็กทั้งเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี และโรงเรียน และแจกฟรีแก่เด็ก/ผู้ปกครอง รองลงมาคือการจัดกิจกรรมให้กับเด็กและแจกฟรี และฝากขายผลิตภัณฑ์

ที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ธุรกิจใช้วิธีฝากขายผลิตภัณฑ์มากที่สุด ส่วนกิจกรรมอื่นๆ มีน้อย สำหรับในโรงเรียนอนุบาล ธุรกิจใช้วิธีแจกผลิตภัณฑ์แก่โรงเรียน รองลงมาคือ แจกผลิตภัณฑ์ให้เด็ก/ผู้ปกครอง จัดกิจกรรมสำหรับเด็กและแจกฟรี ตามลำดับ ส่วนการฝากขายมีน้อยมาก

ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ธุรกิจใช้วิธีแจกผลิตภัณฑ์ฟรีแก่เด็ก/ผู้ปกครอง รองลงมาคือ แจกฟรีให้ใช้ในกิจการของสถานเลี้ยงดูเด็ก ส่วนในโรงเรียน ธุรกิจใช้วิธีแจกฟรีแก่เด็ก/ผู้ปกครองมากที่สุด รองลงมาคือ จัดกิจกรรมให้เด็กแล้วแจกฟรี แจกฟรีแก่โรงเรียน และฝากขาย ตามลำดับ

ที่กรุงเทพมหานคร ในสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ธุรกิจใช้วิธีจัดกิจกรรมสำหรับเด็กแล้วแจกฟรี รองลงมาคือแจกให้ใช้ในสถานเลี้ยงดูเด็ก และแจกฟรีแก่เด็ก/ผู้ปกครอง ตามลำดับส่วนในโรงเรียน ธุรกิจใช้วิธีจัดกิจกรรมให้เด็กแล้วแจกฟรีมากที่สุด รองลงมาคือ แจกฟรีแก่เด็ก/ผู้ปกครอง และแจกฟรี เพื่อใช้ในกิจการของโรงเรียน

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างจังหวัด กรุงเทพมหานคร เป็นจังหวัดที่ธุรกิจจัดกิจกรรมสำหรับเด็กมากที่สุด สำหรับในภูมิภาค ขอนแก่นเป็นจังหวัดที่ธุรกิจใช้วิธีแจกผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในกิจการของสถานเลี้ยงดูเด็กสูงสุด สงขลาเป็นจังหวัดที่ธุรกิจแจกฟรีผลิตภัณฑ์แก่เด็ก/ผู้ปกครองที่โรงเรียนสูงสุด

ตารางที่ 4-1 กิจกรรมที่ธุรกิจทำในสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

กิจกรรมที่ทำ	ขอนแก่น	เชียงใหม่	สงขลา	กรุงเทพฯ	รวม
- แจกฟรีผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในการ ของสถานเลี้ยงดูเด็ก	7 (26.9)	2 (6.5)	4 (16.7)	3 (33.3)	16 (17.8)
- แจกฟรีผลิตภัณฑ์แก่เด็ก/ผู้ปกครอง	6 (23.1)	2 (6.5)	5 (20.8)	2 (22.2)	15 (16.7)
- ฝากขายผลิตภัณฑ์	2 (7.7)	4 (12.9)	0 (0.0)	0 (0.0)	6 (6.7)
- จัดกิจกรรมสำหรับเด็กและแจกฟรี ผลิตภัณฑ์แก่เด็ก	3 (11.5)	1 (3.2)	2 (8.3)	4 (44.4)	10 (11.1)
- จัดกิจกรรมผู้ปกครองและแจกฟรี ผลิตภัณฑ์	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
- อื่นๆ	1 (3.8)	0 (0.0)	1 (4.2)	1 (11.1)	3 (3.3)

หมายเหตุ - ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ ของสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กทั้งหมดที่ตอบว่ามีการดำเนินกิจกรรม

ดังกล่าวของธุรกิจ

- อื่นๆ ได้แก่ บริษัทเข้ามาเสนอขายสินค้า เช่น หนังสือเด็ก, เทปเพลง; บริษัทมาสาธิตโปรแกรมคอมพิวเตอร์และวิดีโอทัศน์

ตารางที่ 4-2 กิจกรรมที่ธุรกิจทำในโรงเรียน

กิจกรรมที่ทำ	ขอนแก่น	เชียงใหม่	สงขลา	กรุงเทพฯ	รวม
- แจกฟรีผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในการ กิจการของโรงเรียน	16 (53.3)	13 (44.8)	6 (16.7)	11 (22.0)	46 (31.7)
- แจกฟรีผลิตภัณฑ์แก่เด็ก/ผู้ปกครอง	17 (56.7)	9 (31.0)	26 (72.2)	19 (38.0)	71 (49.0)
- ฝากขายผลิตภัณฑ์	5 (16.7)	1 (3.5)	6 (16.7)	3 (6.0)	15 (10.3)
- จัดกิจกรรมสำหรับเด็กและแจกฟรี ผลิตภัณฑ์แก่เด็ก	14 (46.7)	5 (17.2)	11 (30.6)	41 (82.0)	71 (49.0)
- จัดกิจกรรมผู้ปกครองและแจกฟรี ผลิตภัณฑ์	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (4.0)	2 (1.4)
- อื่นๆ	2 (6.9)	3 (10.3)	3 (8.3)	3 (6.0)	11 (7.6)

หมายเหตุ - ตัวเลขในวงเล็บคือ ค่าร้อยละ

- อื่นๆ ได้แก่ บริษัทเข้ามาเสนอขายสินค้าให้โรงเรียน เช่น ดัซมิลล์, ยาคุลท์; บริษัทเข้ามาแนะนำสินค้าและขายหนังสือ; มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมและวัฒนธรรมค่ายสภยัตติ; มีบริการตรวจสอบสุขภาพและทันตสุขภาพ

สำหรับประโยชน์ที่ทางผู้อำนวยการของสถานเลี้ยงดูเด็ก คิดว่าได้จากการที่ยอมให้ธุรกิจมาเกี่ยว
ข้องด้วย ได้แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 4-3 และ 4-4 โดยผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาล ร้อยละ 43
มองว่าเป็นแหล่งรายได้หนึ่ง ร้อยละ 29 ของผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ตอบว่าทำ
ให้มีความทันสมัย และหนึ่งในห้าตอบว่าทำให้ซื้อสินค้าได้ในราคาพิเศษและง่ายต่อการขอความ
อนุเคราะห์สินค้า

ตารางที่ 4-3 ประโยชน์ที่ผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปีคิดว่าได้รับจากการ
เกี่ยวข้องกับธุรกิจ

	ขอนแก่น (n = 26)	เชียงใหม่ (n = 31)	สงขลา (n = 24)	กรุงเทพฯ (n = 9)	รวม (n = 90)
- สถานเลี้ยงดูเด็กซื้อสินค้าได้ในราคาพิเศษ	4 (15.9)	10 (32.3)	5 (20.8)	1 (11.1)	20 (22.2)
- สร้างความสัมพันธ์อันดีกับธุรกิจ	1 (3.9)	8 (25.8)	0 (0.0)	1 (11.1)	10 (11.1)
- เป็นแหล่งรายได้อื่นของสถานเลี้ยงดูเด็ก	1 (3.9)	9 (29.0)	4 (16.7)	3 (33.3)	17 (18.9)
- ทำให้สถานเลี้ยงดูเด็กมีกิจกรรมสำหรับเด็ก	2 (7.7)	9 (29.0)	5 (20.8)	1 (11.1)	17 (18.9)
- สถานเลี้ยงดูเด็กมีความทันสมัย	5 (19.2)	13 (41.9)	4 (16.7)	4 (44.4)	26 (28.9)
- ง่ายต่อการขอความอนุเคราะห์สินค้า	13 (50.0)	2 (6.5)	2 (8.3)	3 (33.3)	20 (22.2)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ตารางที่ 4-4 ประโยชน์ที่ผู้อำนวยการโรงเรียนคิดว่าได้รับจากการเกี่ยวข้องกับธุรกิจ

	ขอนแก่น (n = 30)	เชียงใหม่ (n = 29)	สงขลา (n = 36)	กรุงเทพฯ (n = 50)	รวม (n = 145)
- โรงเรียนซื้อสินค้าได้ในราคาพิเศษ	3 (10.0)	9 (31.0)	7 (19.4)	14 (28.0)	33 (22.8)
- สร้างความสัมพันธ์อันดีกับธุรกิจ	3 (10.0)	2 (6.9)	4 (11.1)	5 (10.0)	14 (9.7)
- เป็นแหล่งรายได้อื่นของโรงเรียน	9 (30.0)	9 (31.0)	13 (36.1)	31 (62.0)	62 (42.8)
- ทำให้โรงเรียนมีกิจกรรมสำหรับเด็ก	4 (13.3)	4 (14.0)	3 (8.3)	23 (46.0)	34 (23.5)
- โรงเรียนมีความทันสมัย	5 (16.7)	11 (38.0)	10 (27.8)	14 (28.0)	40 (27.6)
- ง่ายต่อการขอความอนุเคราะห์สินค้า	12 (40.0)	3 (10.3)	8 (22.2)	16 (32.0)	39 (26.9)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

เมื่อถามเจาะจงเฉพาะการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและการเสนอขายผลิตภัณฑ์ในสถานเลี้ยงดูเด็ก ผู้อำนวยการส่วนใหญ่อนุญาตให้ธุรกิจเข้ามาทำกิจกรรม ด้วยเหตุผลว่ามีประโยชน์และทำให้เด็กได้ประสบการณ์สนุกสนาน ส่วนที่ไม่อนุญาตเป็นเพราะเป็นนโยบายและมีกฎหมายห้ามเอาไว้ เป็นต้น รายละเอียดได้แสดงไว้ในตารางที่ 4-5 และ 4-6

ตารางที่ 4-5 เหตุผลที่สถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี อนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ธุรกิจจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและขายสินค้าในสถานเลี้ยงดูเด็ก

เหตุผลที่อนุญาต	จำนวนราย (ร้อยละ) ^a	เหตุผลที่ไม่อนุญาต	จำนวนราย (ร้อยละ) ^a
- มีประโยชน์กับเด็ก ทำให้เด็กได้ประสบการณ์และความสนุกสนาน	22 (27.87)	- เป็นนโยบายและมีกฎหมายห้าม	5 (20.83)
- ได้รู้จักผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ และมีให้เลือกหลากหลาย	21 (26.58)	- ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ	5 (20.83)
- ได้สินค้าราคาพิเศษ	11 (11.39)	- ไม่มั่นใจในคุณภาพสินค้า	6 (25.00)
- อื่นๆ เช่น	18 (22.78)	- อื่นๆ เช่น	8 (33.33)
: สินค้ามีคุณภาพดีมีมาตรฐาน		: ไม่มีงบประมาณซื้อ	
: สะดวก		: สินค้าราคาแพง	
: ประหยัดงบประมาณ		: เสียเวลาและวุ่นวาย เป็นต้น	
: เปิดโอกาสให้ผู้ทำธุรกิจเสนอ โดยให้ผู้ซื้อพิจารณาเอง เป็นต้น			
- อนุญาตอย่างมีเงื่อนไข เช่น	9 (11.40)		
: พิจารณาความเหมาะสมเป็นครั้งคราวไป			
: ต้องให้ประโยชน์กับเด็ก			

^aของเหตุผลที่อนุญาต มีผู้ตอบว่าอนุญาต 79 ราย จาก 103 ราย เท่ากับ ร้อยละ 76.7

^aของเหตุผลที่ไม่อนุญาต

ตารางที่ 4-6 เหตุผลที่โรงเรียนอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ธุรกิจจัด กิจกรรมสำหรับเด็ก
และขายสินค้าในโรงเรียน

เหตุผลที่อนุญาต	จำนวนราย (ร้อยละ) ^ก	เหตุผลที่ไม่อนุญาต	จำนวนราย (ร้อยละ) ^ข
- มีประโยชน์กับเด็ก, ทำให้เด็ก ได้ประสบการณ์และความสนุกสนาน	68 (56.19)	- เป็นนโยบายและมีกฎหมายห้าม	3 (17.65)
- ได้รู้จักผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ และมี ให้เลือกหลากหลาย	10 (8.26)	- ไม่มีงบประมาณซื้อ	3 (17.65)
- เปิดโอกาสให้ธุรกิจนำเสนอโดย ให้ผู้ซื้อเป็นผู้พิจารณา	4 (3.31)	- ทำให้เสียเวลาเรียนและวุ่นวาย	3 (17.65)
- อื่นๆ เช่น	11 (11.82)	- อื่นๆ เช่น	8 (47.05)
: สินค้ามีคุณภาพดีมีมาตรฐาน		: ราคาแพง	
: สะดวก		: ไม่มั่นใจในคุณภาพสินค้า	
: ประหยัดงบประมาณ		: เป็นการรบกวนครู, ผู้ปกครอง และเด็ก	
: ความคุ้นเคยกันและให้ความ สัมพันธ์กับชุมชน เป็นต้น		: เด็กอายุน้อยไม่ยากให้เป็นการ ชี้แนะเด็ก	
- อนุญาตอย่างมีเงื่อนไข เช่น	28 (23.14)	: ไม่มีความจำเป็น เป็นต้น	
: พิจารณาตามความเหมาะสมเป็น ครั้งคราวไป			
: ต้องให้ประโยชน์กับเด็ก			

^กของเหตุผลที่อนุญาต มีผู้ตอบว่าอนุญาต 121 รายจากทั้งสิ้น 138 ราย เท่ากับ ร้อยละ 87.7

^ขของเหตุผลที่ไม่อนุญาต

ในสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ธุรกิจที่ใช้ช่องทางนี้มากที่สุดคือ ธุรกิจผลิตภัณฑ์นม รองลงมาคือ ธุรกิจผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มช็อกโกแลตและธัญพืชและอาหารเข้าที่ทำจากธัญพืช วัคซีนและเครื่องใช้สำหรับเด็ก ดังรายละเอียดในตารางที่ 4-7 ธุรกิจจะใช้วิธีแจกฟรีแก่สถานเลี้ยงดูเด็กและผู้ปกครองมากที่สุด ส่วนธุรกิจที่จัดกิจกรรมให้กับเด็กพร้อมแจกฟรีบ่อยที่สุดคือ ธุรกิจเครื่องดื่มช็อกโกแลต, ธัญพืช และอาหารเข้าที่ทำจากธัญพืช

ส่วนในโรงเรียน ธุรกิจที่ใช้ช่องทางนี้มากที่สุด คือ ธุรกิจเครื่องดื่มช็อกโกแลต, ธัญพืชและผลิตภัณฑ์อาหารเข้าที่ทำจากธัญพืช รองลงมา คือ ธุรกิจนม เครื่องใช้สำหรับเด็กและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ดังรายละเอียดในตารางที่ 4-8 ธุรกิจใช้วิธีแจกฟรีกับเด็กและจัดกิจกรรมให้กับเด็กโดยตรงสูงกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 3 ปีอย่างชัดเจน ธุรกิจผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับพัฒนาการใช้วิธีแจกฟรีเพื่อใช้ในกิจการของโรงเรียนมากกว่าวิธีอื่น และใช้โรงเรียนเป็นช่องทางจำหน่ายผลิตภัณฑ์โดยวิธีฝากขาย ธุรกิจผลิตภัณฑ์นมกรูปรอบบรรจุของใช้วิธีฝากขายไว้ที่โรงเรียนเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4-7 ประเภทของธุรกิจ ประเภทและจำนวนครั้งของกิจกรรมที่ใช้ในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ใน
สถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี (เรียงตามความถี่ 10 อันดับแรก)

ประเภทของผลิตภัณฑ์	จำนวนครั้งที่จัดกิจกรรม				
	ก	ข	ค	ง	จ
นม	22	17	10	4	2
อาหารเสริม/อาหารเช้า	3	9	1	7	0
วัคซีน	1	12	0	0	0
สบู่	2	1	5	0	0
ยาสีฟัน	3	1	2	0	0
หนังสือเสริมทักษะ	2	0	4	0	0
ขนมกรุบกรอบบรรจุซอง	1	1	2	0	0
แปรงสีฟัน	2	0	2	0	0
ไอศกรีม	0	2	2	0	0
แชมพู	1	1	0	0	0
ผ้าอ้อมสำเร็จรูป	2	0	0	0	0

หมายเหตุ ก = แจกฟรีผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในในกิจการของสถานเลี้ยงดูเด็ก; ข = แจกฟรีผลิตภัณฑ์แก่เด็ก/ผู้ปกครอง ;

ค = ฝากขายผลิตภัณฑ์ ; ง = จัดกิจกรรมสำหรับเด็กและแจกฟรีผลิตภัณฑ์แก่เด็ก;

จ = จัดกิจกรรมสำหรับผู้ปกครองและแจกฟรีผลิตภัณฑ์

รายชื่อผลิตภัณฑ์ของธุรกิจที่ทำกิจกรรมส่งเสริมการขาย ตามตารางข้างต้น แยกตามประเภทของผลิตภัณฑ์ (เรียงจากมากไปหาน้อย)

นม 1) นมผง ได้แก่ ดูเม็กซ์; อะแลคต้า; เนสท์เล่ (ไม่ระบุรายละเอียด); โปรมิลล์, สโนว์; ซีรีแลค, เอนฟาเลค, เอส26, คิตมิลล์, เนสเปร; มะลิ, ดูมิลล์, เอนฟาโปร. 2) นมกล่อง, นมถุงและพลาสติกใสได้แก่ อะแลคต้า; นมจากสหกรณ์หรือผลิตในท้องถิ่น; หนองโพ, ปีทาเก้น, โพรโมสต์.

อาหารเสริม/อาหารเช้า ได้แก่ โมโล; โอวัลติน; แบรินด; เครื่องดื่มธัญพืช (ไม่ระบุยี่ห้อ); ซีรีแลค.

วัคซีน ได้แก่ วัคซีนตามตารางปกติ.

สบู่ ได้แก่ โคโดโม; ฮาโรโมนี, จอห์นสัน; แคร์.

ยาสีฟัน ได้แก่ โคโดโม.

หนังสือเสริมทักษะ ได้แก่ นิทานชาดก; หนังสือของไทยวัฒนาพานิช, วัฒนาพานิช, ประสานมิตร, วรรณสาร.

ขนมกรุบกรอบบรรจุซอง ได้แก่ ขนมซองหลายยี่ห้อ (ไม่ระบุ); ฮานามิ; คอรันเน่.

แปรงสีฟัน ได้แก่ โคโดโม.

ไอศกรีม ได้แก่ วอลล์, ไอศกรีมหลายยี่ห้อ (ไม่ระบุ).

แชมพู ได้แก่ จอห์นสัน

ผ้าอ้อมสำเร็จรูป ได้แก่ แพมเพอร์ส

ตารางที่ 4-8 ประเภทของธุรกิจ ประเภทและจำนวนครั้งที่กิจกรรมที่ใช้ในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่โรงเรียน (เรียงตามความถี่ 10 อันดับแรก)

ประเภทของผลิตภัณฑ์	จำนวนครั้งที่จัดกิจกรรม					
	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ
อาหารเสริม/อาหารเช้า	22	61	4	33	0	0
นม	18	22	5	26	0	2
สบู่	5	12	0	29	0	0
เทพเพลง/นิทาน	22	0	8	8	0	2
ยาสีฟัน	10	8	0	11	0	0
หนังสือเสริมทักษะ	18	0	1	0	0	3
วิทัศน์	10	0	5	0	0	0
วัคซีน	6	7	0	0	0	0
แปรงสีฟัน	5	2	0	6	0	0
แป้ง	2	3	0	5	0	0

หมายเหตุ ก = แจกฟรีผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในการเรียนการสอนของโรงเรียน; ข = แจกฟรีผลิตภัณฑ์แก่เด็ก/ผู้ปกครอง;

ค = ผักขายผลิตภัณฑ์; ง = จัดกิจกรรมสำหรับเด็กและแจกฟรีผลิตภัณฑ์แก่เด็ก;

จ = จัดกิจกรรมสำหรับผู้ปกครองและแจกฟรีผลิตภัณฑ์;

ฉ = อื่นๆ ได้แก่ จัดกิจกรรมให้ครูอนุบาลและแจกเทพเพลง, จัดกิจกรรมให้เด็กและสาธิตหนังสือ (ไม่ได้แจก), เข้ามาขายสินค้า (ไม่ระบุ), ศึกษาภัณฑ์จัดกิจกรรม, อบรมให้ครู และขายสินค้า

รายชื่อผลิตภัณฑ์ของธุรกิจที่ทำกิจกรรมส่งเสริมการขายที่โรงเรียน ตามตารางข้างต้น แยกตามประเภทผลิตภัณฑ์ (เรียงจากมากไปหาน้อย)

อาหารเสริม/อาหารเช้า ได้แก่ ไมโล; โอวัลติน; ข้าวโพดอบกรอบ; ผลิตภัณฑ์เนสท์เล่ (ไม่ระบุชนิด), แบริน, คอร์กี้พริก; ซีเรียล (ไม่ระบุชื่อ).

นม 1) นมผง ได้แก่ ดูเม็กซ์; เนสท์เล่ (ไม่ระบุรายละเอียด); อะแลคต้า, คาร์เนชั่น, ตราหมี. 2) นมกล่อง, นมถั่ว และพาสเจอร์ไรส์ ได้แก่ ดัมมิลล์; นมจากสหกรณ์หรือผลิตในท้องถิ่น; โอวี; อะแลคต้า; เนสท์เล่ (ไม่ระบุรายละเอียด); เมจิ, โพรโมสต์, ตราหมี; ยาคูลต์, คิตตี้, ไทย-เดนมาร์ค, หนองโพ, โยเกิร์ต, ไวต้ามิลล์, มะลิ.

สบู่ ได้แก่ เซฟการ์ด; ฮาร์โมนี; จอห์นสัน; แคร้, โพรเทคส์; โคโคโม, กิฟฟารีน.

เทพเพลง/นิทาน ได้แก่ เมจิกคิดส์; เบ็น-โบ๊ท, คิตตี้แคท, เทปนิทานอนุรักษสิ่งแวดล้อม, ศรี-เอทมิเดียสตูดิโอ; อาจารย์เดือนใจ, ดาวพิเศษ, นอดิฐ (สิ่งแวดล้อม), ซูเปอร์คิด, ขมรมเด็ก, สโมสรมั้งน้อย, ศึกษาภัณฑ์.

ยาสีฟัน ได้แก่ โคโคโม; คอลเกต, ไกล์ซิด; คอลบาเด็นท์.

หนังสือเสริมทักษะ ได้แก่ ผลิตโดยหน่วยงานราชการและสถาบันต่างๆ, ไทยวัฒนาพานิช, สสว; สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, ดันฮั้ว, วัฒนาพานิช, จิตวัฒนา, แม็ค, ลูกรัก, บริษัทแปลนพับลิชชิง, บริษัทอักษรพิพม์, เบ็น-โบ๊ท, สารานุกรม, การ์ตูนต่างๆ.

วิทัศน์ ได้แก่ เบ็น-โบ๊ท; เมจิกคิดส์, ผลิตโดยหน่วยงานราชการและสถาบันต่างๆ; บริษัทแก๊กอินเตอร์เนชั่นแนล, ห้างหุ้นส่วนจำกัดเอนจอยคิดส์, บริษัทลิลลี่ ออฟ เดอะ พิลด์.

วัคซีน ได้แก่ วัคซีนตามตารางปกติ

แปรงสีฟัน ได้แก่ โคโคโม; คอลเกต.

แป้ง ได้แก่ โคโคโม; แคร้, จอห์นสัน; หมี่พู.

5. อิทธิพลของสถานเลี้ยงดูเด็กต่อการใช้ผลิตภัณฑ์ของพ่อแม่และผลที่อาจมีต่อสุขภาพเด็ก

จากการสัมภาษณ์พ่อแม่ 413 คน ร้อยละ 69.5 (287 คน) เคยได้รับการแนะนำเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สินค้าสำหรับเด็กจากสถานเลี้ยงดูเด็ก โดยได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์นมเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ หนังสือเสริมทักษะ และเทปเพลง ตารางที่ 5-1 แสดงสิบอันดับแรกของประเภทผลิตภัณฑ์ที่พ่อแม่ได้รับคำแนะนำจากสถานเลี้ยงดูเด็ก พ่อแม่ส่วนใหญ่ (สามในสี่ถึงร้อยละ 80) ใช้ตามที่ได้รับคำแนะนำ คือ เครื่องใช้ประเภท แป้ง วัคซีน หนังสือเสริมทักษะ ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเด็กประเภท หนังสือเสริมทักษะ และเทปเพลง/นิทาน และวัคซีน

เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละผลิตภัณฑ์ที่พ่อแม่ใช้ตามคำแนะนำของสถานเลี้ยงดูเด็ก จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าส่วนใหญ่เหมาะสมและไม่มีผลเสียต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัย โดยแยกตามประเภทผลิตภัณฑ์ดังนี้ ผลิตภัณฑ์นม หนังสือเสริมทักษะ และเทปเพลง/นิทาน เหมาะสมกับเด็กวัยนี้ ส่วนวัคซีนได้แก่ วัคซีนที่กำหนดตามตาราง (ร้อยละ 50) วัคซีนป้องกันไข้สมองอักเสบ (ร้อยละ 17.9) วัคซีนป้องกันเยื่อหุ้มสมองอักเสบ (ร้อยละ 21.4) วัคซีนป้องกันโรคสุกใสและไวรัสตับอักเสบบีชนิด เอ อย่างละ 1 ราย สำหรับวัคซีนป้องกันโรคสุกใสไม่มีอันตรายต่อสุขภาพแต่ไม่มีความจำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย เนื่องจากหากปล่อยให้ไปตามธรรมชาติ จะมีการน้อย อีกทั้งวัคซีนยังมีราคาแพงมาก

ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารเสริม/อาหารเข้าที่พ่อแม่ได้รับการแนะนำและใช้ตามนั้น เป็นซูปไก่-สกัด 2 ราย (ร้อยละ 14.3) ซึ่งไม่ได้มีคุณค่าทางโภชนาการคุ้มกับราคา แต่ไม่มีผลเสียต่อสุขภาพ

ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องใช้เหมาะสมกับเด็กเกือบทั้งหมด มีเฉพาะสบู่ 1 รายที่ไม่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ใช้เป็นประจำ เนื่องจากมีสารระงับเชื้อ

มีพ่อแม่ 5 ราย ได้รับการแนะนำขนมบรรจุซองจากสถานเลี้ยงดูเด็กและใช้ตามคำแนะนำทั้ง 5 ราย ซึ่งขนมเหล่านี้ส่วนใหญ่ประกอบด้วยแป้ง ไขมัน เกลือ และผงชูรส มีคุณค่าทางโภชนาการไม่ครบถ้วน หากรับประทานใกล้มื้ออาหารจะทำให้เด็กอ้วน รับประทานอาหารตามปกติได้น้อย หรือหากรับประทานมากจะทำให้เด็กมีน้ำหนักตัวเกินและอ้วนได้

เหตุผล 3 อันดับแรกที่พ่อแม่ใช้ผลิตภัณฑ์ตามที่ได้รับการแนะนำจากสถานเลี้ยงดูเด็ก คือ ตัวเด็กเองชอบและเลือกใช้ผลิตภัณฑ์นั้น ผลิตภัณฑ์นั้นมีประโยชน์หรือมีคุณภาพ หรือใช้เพราะให้อยู่แล้ว สำหรับวัคซีน เหตุผลที่ใช้ตามคำแนะนำ เพราะมีประโยชน์ป้องกันโรคได้และกลัวอันตรายหากไม่ฉีด พร้อมทั้งได้รับคำแนะนำจากแพทย์และพยาบาล และเชื่อไว้วางใจครู

สำหรับเหตุผลที่พ่อแม่ไม่ใช้ตามที่ได้รับคำแนะนำนั้น คือ ตัวเด็กไม่ชอบ ใช้ยี่ห้ออื่นอยู่แล้ว หรือมีราคาแพง

มีพ่อแม่ 21 ราย ได้รับการแนะนำสินค้าจากพี่เลี้ยงเด็กร้อยละ 14.3 เป็นผลิตภัณฑ์ขายตรงสำหรับผู้ใหญ่ สำหรับผลิตภัณฑ์สินค้าเกี่ยวกับเด็กที่พี่เลี้ยงแนะนำได้แก่ เครื่องใช้สำหรับเด็ก, และผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก

ตารางที่ 5-1 ประเภทผลิตภัณฑ์ที่สถานเลี้ยงดูเด็กแนะนำให้พ่อแม่เรียงตามอันดับความถี่ 10 อันดับแรก และที่พ่อแม่ใช้ตามที่ได้รับการแนะนำ

ประเภทผลิตภัณฑ์	ได้รับการแนะนำจากสถานเลี้ยงดูเด็ก ราย (ร้อยละ) ¹	พ่อแม่ใช้ตามที่ได้รับแนะนำ ราย (ร้อยละ) ²
นม	51 (12.4)	26 (51.0)
หนังสือเสริมทักษะ	49 (11.7)	39 (79.6)
เทปเพลง/นิทาน	38 (9.2)	29 (76.3)
วัดขึ้น	35 (8.5)	28 (80.0)
ของเล่น	25 (6.1)	17 (68.0)
อาหารเสริม/อาหารเข้า	23 (5.6)	14 (60.9)
ยาสีฟัน	18 (4.4)	14 (77.8)
แปรง	18 (4.4)	16 (88.9)
สบู่	17 (4.1)	12 (70.6)
วิธีทัศน	13 (3.2)	6 (46.2)

¹ ร้อยละของผู้ถูกสัมภาษณ์ทั้งหมด (413 ราย)

² ร้อยละของผู้ที่ได้รับการแนะนำสำหรับผลิตภัณฑ์ประเภทนั้นๆ

รายชื่อผลิตภัณฑ์ที่สถานเลี้ยงดูเด็กแนะนำให้พ่อแม่ใช้ ตามตารางข้างต้น (เรียงจากมากไปหาน้อย)

นม 1) นมผง ได้แก่ ดูเม็กซ์, อะแลคต้า; สโนว์, เอส-26; เอนฟาโปร; ตราหมี, เนสเปร์, โปรมิล, คลิม. 2) นมกล่อง, นมถุงและนมพาสเจอร์ไรส์ ได้แก่ นมอองโง; นมจากสหกรณ์หรือผลิตในท้องถิ่น; ไวตามิลล์; ไทยเดนมาร์ก, เมจิ, ดันมิลล์, โฟร์โมสต์, คิตตี้, คาร์เนชั่น, แลคตาซอย.

หนังสือเสริมทักษะ ได้แก่ หนังสือ ก.ไก่, สมุดภาพระบายสี; เขียน ก.ไก่ตามจุดประ; นิทาน, การ์ตูน, สารานุกรม, ABC; ซีรีส์, สวัสดิ์เสียงเพลง, นิทานของวิมานพานิซ, นับลู, เลซคณิต, นิทานอีสป, สารานุกรมฉบับในหลวง, หนังสือวิทยาศาสตร์, สารคดี, ศัพท์ภาษาอังกฤษ, หนังสือเสริมภาษาอังกฤษ, หนังสือเสริมภาษาอังกฤษมีรูปภาพ, หนังสือนอกเวลา, หนังสือบอกสัดส่วน.

เทปเพลง/นิทาน ได้แก่ เมจิก คิตส์; เทปนิทานสำหรับเด็ก; เพลงกายบริหารและออกกำลังกาย; เพลงสำหรับเด็ก; เพลงนาฏศิลป์, เพลงเด็ก ก.ไก่, เพลงลมมิ่งน้อย, วอลท์ ดิสนีย์, แกรมมี่, เพลงสัตว์ต่างๆ, ส่วนต่างๆ ของร่างกาย, ESDU song, MGA record, เทปเพลงดูแลสุขภาพ, ชินจัง, เทปการ์ตูน, เพลงช้างและช้างน้อย, เพลงปลุกใจ, ช้ามถน, กินผัก, เพลงกินข้าว, เพลงเล่นด้วยกัน, เพลงฝนตก, เพลง song bird, เพลงกล่อมเด็ก.

วัดขึ้น ได้แก่ วัดขึ้นตามตารางปกติ; วัดขึ้นป้องกันโรคเชื้อหุ้มสมองอักเสบ (HIB); วัดขึ้นป้องกันโรคไข้สมองอักเสบ (JE); วัดขึ้นป้องกันโรคสุกใส; วัดขึ้นป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบนิด เอ (โรงพยาบาลเอกชน), วัดขึ้นป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบนิด เอ (บริษัทเอกชน).

ของเล่น ได้แก่ ตัวต่อและจิ๊กซอ; ไม้บล็อก A-Z และ ก-ข; ตุ๊กตาและหุ่นยนต์, รถและเครื่องบิน, ฟุตบอลและลูกบอล, เล่นน้ำและเล่นทราย, ดินน้ำมันและสี, ตัวต่อเลข 1-10, แป้นทอย, ของเล่นพลาสติก, ลูกปัดร้อยเชือก, ของเล่นเขย่า, จักรยาน และรถถีบ 3 ล้อ, ตัวก๊อ, ของเล่นมีเสียง.

อาหารเสริม/อาหารเข้า ได้แก่ ซีรีแลค; แบรนต์; เนสท์เล่ (ไม่ระบุชนิด); โอวัลติน, น้ำเต้าหู้, ข้าวโพดอบกรอบของเนสท์เล่.

ยาสีฟัน ได้แก่ โคโดโม; คอลเกต; จอห์นสัน คิตส์.

สบู่ ได้แก่ เซฟการ์ด; แคร้; จอห์นสัน, ลักส์, โคโดโม; ฮาโรโมนี, อองฟองต์.

วิธีทัศน ได้แก่ การ์ตูน ABC, นิทาน; เมจิกคิตส์, เจ้าขุนทอง, เทเลทัปปี, ก.ไก่, แกรมมี่, กล้วยหอมจอมชวน, โลชั่นคิงส์, สารคดี, เงือกน้อย, ช้างน้อย.

6. อิทธิพลของการได้รับแจกผลิตภัณฑ์ต่อการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ในความเห็นของพ่อแม่และผลที่อาจมีต่อสุขภาพเด็ก

จากการสัมภาษณ์พ่อแม่ถึงยี่ห้อของผลิตภัณฑ์สินค้าเกี่ยวกับเด็กประเภทต่างๆ ที่เคยใช้ในอดีตที่เคยได้รับแจกผ่านทางสถานเลี้ยงดูเด็กและที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน พบว่าผ้าอ้อมสำเร็จรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีสัดส่วนของพ่อแม่ที่ได้รับอิทธิพลจากการได้รับแจกฟรีจากธุรกิจสูงสุด (ร้อยละ 40) รองลงมาคือวิตามิน และหนังสือเสริมทักษะ หากพิจารณาจากจำนวนพ่อแม่ที่เปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์นั้นๆ หลังจากได้รับแจกฟรี อันดับหนึ่งคือ หนังสือเสริมทักษะ (12 คน) รองลงมาคือ นม (10 คน) แป้ง (8 คน) ตามลำดับ ตารางที่ 6-1 แสดงรายละเอียดประเภทผลิตภัณฑ์ 10 อันดับแรกที่พ่อแม่เปลี่ยนมาใช้หลังจากได้รับแจกจากธุรกิจโดยไม่เคยใช้มาก่อน

เมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละผลิตภัณฑ์ จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผลิตภัณฑ์เกือบทั้งหมดที่ได้รับแจกและที่พบว่ามีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ของพ่อแม่ตามตารางที่ 6-1 นั้น ส่วนใหญ่ไม่มีผลเสียต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัย มีเฉพาะสบู่ ที่พบว่า สองในห้าที่เปลี่ยนมาใช้นั้นเป็นยี่ห้อที่ไม่เหมาะสมกับการให้เด็กใช้ประจำ เนื่องจากมีสารระงับเชื้อและประเภทเครื่องสำอาง ที่เป็นซูปโกลกัต 1 ราย ซึ่งไม่ได้มีคุณค่าทางโภชนาการคุ้มกับราคา สำหรับผ้าอ้อมสำเร็จรูปซึ่งการแจกฟรีของธุรกิจทำให้พ่อแม่เปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์สูงสุดนั้น หากมีการใส่ผ้าอ้อมไว้ตลอดเวลาอาจทำให้เกิดผดผื่นจากความอับชื้นของปัสสาวะ โดยเฉพาะในรายที่มีปัญหาท้องเสียจะยิ่งเกิดผื่นแดงได้โดยง่ายมาก นอกจากนี้ ยังมีผู้ตั้งข้อสงสัยว่าการใส่ผ้าอ้อมสำเร็จรูปตลอดเวลาโดยไม่เปลี่ยนเลย อาจมีผลต่อการฝึกกลั้นปัสสาวะ

ในความคิดเห็นของพ่อแม่ การได้รับแจกผลิตภัณฑ์ฟรีมีอิทธิพลสูงต่อการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์มากกว่าที่วัดจากการตรวจสอบการใช้ผลิตภัณฑ์ข้างต้น ดังแสดงในตารางที่ 6-2 อย่างไรก็ตามลำดับแรกของตารางที่ 6-2 ก็ยังสอดคล้องกับอันดับ ตามตารางที่ 6-2 ยืนยันว่าการแจกฟรีมีผลต่อการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ผ้าอ้อมสำเร็จรูป หนังสือเสริมทักษะ วิตามิน และวิตามิน

ตารางที่ 6-1 ประเภทของผลิตภัณฑ์ที่พ่อแม่เปลี่ยนมาใช้หลังจากได้รับแจกจากธุรกิจผ่านทาง
กิจกรรมที่จัดในสถานเลี้ยงดูเด็กโดยไม่เคยใช้มาก่อน (เรียงตามอันดับความถี่
10 อันดับแรก)

ประเภทของผลิตภัณฑ์	ได้รับแจกจากธุรกิจ ราย	พ่อแม่เปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับ แจก ราย (ร้อยละ)
ผ้าอ้อมสำเร็จรูป	5	2 (40.0)
วิตามิน	14	5 (35.7)
หนังสือเสริมทักษะ	42	12 (28.6)
วิดีโอ	8	2 (25.0)
แป้ง	49	8 (16.3)
แปรงสีฟัน	35	5 (14.3)
เทพเพลง/นิทาน	14	2 (14.3)
อาหารเสริม/อาหารเข้า	56	7 (12.5)
สบู่	48	5 (10.4)
ของเล่นต่างๆ	20	2 (10.0)

ผลิตภัณฑ์ที่พ่อแม่ได้รับแจก ตามตารางข้างต้น (เรียงจากมากไปหาน้อย)

ผ้าอ้อมสำเร็จรูป ได้แก่ แพมเพอร์ส; คิมบี้.

วิตามิน ได้แก่ วิตามินซี, ฟลูออไรด์

หนังสือเสริมทักษะ ได้แก่ หนังสือ ก.ไก่; เขียน ก.ไก่ตามจุดประ, สมุดภาพระบายสี; ABC; นิทาน, การ์ตูน, นิทานภาพ, ฝึกวาดรูป, กออาภา, เบ็น-โบ๊ท, บริษัทแมคโคเนลล์, แจ็คผู้ขี้แย, กระต่ายกับเต่า, ไดโนเสาร์, สโนว์ไวท์.

วิดีโอ ได้แก่ การ์ตูน; สารคดีและจริยธรรม, ชุดสัตว์, สโมสรมั้งน้อย, ปาไม้, วีดีโอโตโต้, อะลาดิน..

แป้ง ได้แก่ แคร้; จอห์นสัน, โคโคโม, เบบีมายด์, ปาล์มโอลีฟ, อองฟองต์, คัสสัน, แป้งเด็กตรางู.

แปรงสีฟัน ได้แก่ โคโคโม; คอลเกต; ฟรีเมียม, ฟลูออคาร์ล.

เทพเพลง/นิทาน ได้แก่ เพลงช้าง, ช้างน้อย; ABC, กายบริหาร, สโมสรมั้งน้อย, เพลงสตริงและลูกทุ่ง; เมจิก คิสส์, มิด จอห์นสัน, เพลง song bird

อาหารเสริม/อาหารเข้า ได้แก่ ไมโล; โอวัลติน; ซีรีแลค, ซีเรียล (ไม่ระบุยี่ห้อ) นมถั่วเหลือง; คอร์นเฟลกส์ของเนสท์เล่; แบรินด; เนสท์เล่ (ไม่บอกชนิด), เครื่องดื่มธัญพืช (ไม่ระบุยี่ห้อ).

สบู่ ได้แก่ เซฟการ์ด, จอห์นสัน; ฮาโรโมนี; แคร้; โคโคโม; ปาล์มโอลีฟ, นกแก้ว, อองฟองต์, มิด จอห์นสัน.

ของเล่น ได้แก่ ตัวต่อและจิ๊กซอ; ตุ๊กตาและหุ่นยนต์; ดินน้ำมันและดินสอสี; เล่นทรายเล่นน้ำ, ไม้บล็อก, ภาพตัวต่อ, ข่ายของ, ลูกโป่ง, ลูกบิดพลาสติกใส.

ตารางที่ 6-2 อิทธิพลของการได้รับแจกผลิตภัณฑ์จากธุรกิจต่อการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์
 ในความคิดเห็นของพ่อแม่ (เรียงตามความถี่ 10 อันดับแรก)

ประเภทของผลิตภัณฑ์	อิทธิพลที่ได้รับจากการแจกของธุรกิจในความคิดเห็นของพ่อแม่ (ร้อยละ)
ผ้าอ้อมสำเร็จรูป	80.0
หนังสือเสริมทักษะ	67.6
วิตามิน	64.3
วิตามิน	50.0
วัคซีน	42.9
สบู่	33.3
แป้ง	30.6
แปรงสีฟัน	29.4
เทปเพลง/นิทาน	21.4
ยาสีฟัน	21.3
แชมพู	20.0

หมายเหตุ อันดับที่ 10 มี 2 รายการ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อศึกษาศักยภาพของความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจ-สถานเลี้ยงดูเด็ก-พ่อแม่ ที่จะมีผลต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัย

วิธีวิจัย ใช้การสัมภาษณ์และการสังเกตรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มพ่อแม่ของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี และผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็กในเขตเมืองและปริมณฑลของจังหวัดขอนแก่น เชียงใหม่ สงขลา และกรุงเทพมหานคร เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2542 ทำการศึกษาพ่อแม่ทั้งสิ้น 413 คน ผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี 90 คน และผู้อำนวยการโรงเรียน 145 คน ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็ก พ่อแม่ ผู้อำนวยการของสถานเลี้ยงดูเด็ก และสถานเลี้ยงดูเด็ก ประเภทของกิจกรรมที่ธุรกิจดำเนินการกับสถานเลี้ยงดูเด็ก ยี่ห้อของผลิตภัณฑ์และประเภทของกิจกรรมที่ทำ ความเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับสถานเลี้ยงดูเด็ก อิทธิพลของกิจกรรมที่ธุรกิจดำเนินการผ่านสถานเลี้ยงดูเด็กต่อการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ของพ่อแม่

เครื่องมือวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดปลายเปิดและปลายปิดในชุดเดียวกันที่คณะผู้วิจัยสร้าง แล้วตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับแก้ไขหลังจากการทดลองใช้

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพรรณนา วิเคราะห์ผลของการใช้ผลิตภัณฑ์ต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัย โดยส่งรายชื่อผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการศึกษาขอความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลของการศึกษา ได้ข้อสรุปดังนี้

1. ในกลุ่มพ่อแม่ที่ฝากลูกเลี้ยงในสถานเลี้ยงดูเด็ก ร้อยละ 9 ฝากลูกเลี้ยงตามสถานบริการเลี้ยงเด็กกลางวันในครอบครัว สัดส่วนนี้สูงในเด็กอายุน้อย โดยพบเป็นร้อยละ 47, 29.8, 9.7, 1.1 ในเด็กอายุน้อยกว่า 1 ขวบ, 1 ถึงน้อยกว่า 2 ขวบ, 2 ถึงน้อยกว่า 3 ขวบ และ 3 ถึงน้อยกว่า 4 ขวบ ตามลำดับ
2. ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 8.2) เป็นแม่ ร้อยละ 22.2 จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา เกินกว่าครึ่งมีรายได้มากกว่าเดือนละ 10,000 บาท
3. ผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็กส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา และมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี
4. จากการสัมภาษณ์พ่อแม่ ในรอบปีที่ผ่านมา สถานเลี้ยงดูเด็กจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้เรียงตามลำดับความถี่ที่ตอบ คือ กิจกรรมวันแม่ วันเด็ก วันไหว้ครู ทั้งนี้พ่อแม่ร้อยละ 68.8 เคยเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว

5. จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็ก ในรอบปีที่ผ่านมา ธุรกิจใช้ช่องทางสถานเลี้ยงดูเด็กจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายสินค้าเกี่ยวกับเด็กสูง โดยจัดกิจกรรมที่โรงเรียนสูงกว่าที่สถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ถึง 2-3 เท่า ที่โรงเรียน ธุรกิจใช้วิธีแจกผลิตภัณฑ์ให้แก่เด็ก/ผู้ปกครอง หรือจัดกิจกรรมให้กับเด็กพร้อมทั้งแจกผลิตภัณฑ์ ในขณะที่สถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ธุรกิจใช้วิธีแจกผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในกิจการของสถานเลี้ยงดูเด็กมากที่สุด รองลงมาคือแจกผลิตภัณฑ์ให้แก่เด็ก/ผู้ปกครอง

6. จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ธุรกิจที่ใช้วิธีส่งเสริมการขายแก่เด็กและพ่อแม่โดยตรงมากที่สุด คือ ธุรกิจผลิตภัณฑ์นม จัดทั้งหมด 23 ครั้ง รองลงมาคือ ธุรกิจอาหารเสริม/อาหารเข้า จัดทั้งหมด 16 ครั้ง และธุรกิจผลิตภัณฑ์วัคซีนจัดทั้งหมด 12 ครั้ง

7. จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ธุรกิจที่ใช้วิธีส่งเสริมการขายแก่เด็กและผู้ปกครองโดยตรงมากที่สุด คือ ธุรกิจอาหารเสริม/อาหารเข้า จัดทั้งหมด 94 ครั้ง รองลงมาคือ ธุรกิจผลิตภัณฑ์นม จัดทั้งหมด 48 ครั้ง และธุรกิจผลิตภัณฑ์สบู่จัดทั้งหมด 41 ครั้ง

8. ธุรกิจที่ใช้วิธีฝากขายผลิตภัณฑ์ในสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี คือ นม สบู่และหนังสือเสริมทักษะ ส่วนที่โรงเรียน คือ เทปเพลง/นิทาน นม และวิดีโอ

9. สถานเลี้ยงดูเด็กมีอิทธิพลสูงต่อการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สินค้าเกี่ยวกับเด็กของพ่อแม่ ร้อยละ 69.5 ของพ่อแม่ เคยได้รับคำแนะนำจากสถานเลี้ยงดูเด็ก สำหรับผลิตภัณฑ์อันดับแรกที่ได้รับการแนะนำนั้น พ่อแม่ใช้ตามถึง ร้อยละ 46.2-88.9 ผลิตภัณฑ์ที่พ่อแม่ใช้ตามที่ได้รับการแนะนำมาก 3 อันดับแรก คือ แป้ง วัคซีน หนังสือเสริมทักษะ เหตุผลที่พ่อแม่ใช้ตามที่ได้รับการแนะนำเรียงตามความถี่ 3 อันดับแรก คือ ตัวเด็กชอบและเลือกใช้ผลิตภัณฑ์นั้น ผลิตภัณฑ์นั้นมีประโยชน์หรือมีคุณภาพ ใช้เพราะใช้อยู่แล้ว

10. ผลิตภัณฑ์ที่พ่อแม่ใช้ตามการแนะนำของสถานเลี้ยงดูเด็กส่วนใหญ่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย และไม่มีผลเสียต่อสุขภาพ มี 2 รายการที่ไม่มีความจำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ วัคซีนป้องกันโรคสุกใส และซูปไก่สกัด มี 2 รายการที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าไม่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยหากใช้เป็นประจำ ได้แก่ ขนมกรุบกรอบบรรจุซอง ซึ่งทำให้เด็กรับประทานอาหารตามปกติได้น้อยหากรับประทานนมใกล้มื้ออาหาร หรือทำให้มีน้ำหนักเกิน หากรับประทานนมมากเกินไป และสบู่ที่มีสารระงับเชื้อ

11. การแจกผลิตภัณฑ์ฟรีแก่เด็กและพ่อแม่ผ่านทางสถานเลี้ยงดูเด็ก โดยที่ไม่เคยใช้ผลิตภัณฑ์นั้นมาก่อน ทำให้พ่อแม่เปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์นั้น ร้อยละ 10-40 ประเภทผลิตภัณฑ์ที่มีอิทธิพลสูงที่สุดคือ ผ้าอ้อมสำเร็จรูป (พ่อแม่ร้อยละ 40 ที่ได้รับแจกเปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์นั้น) หากพิจารณาจากจำนวนคนที่เปลี่ยนมาใช้หลังได้รับแจก เรียงตามความถี่สูง 3 อันดับแรก คือ หนังสือเสริมทักษะ นม และแป้ง

12. ในความเห็นของพ่อแม่เอง การได้รับแจกผลิตภัณฑ์ที่มีอิทธิพลสูงต่อการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 80 ของพ่อแม่ตอบว่าที่เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ผ้าอ้อมสำเร็จรูปเป็นผลจากการได้รับแจก ส่วนหนังสือ

เสริมทักษะ ร้อยละ 67.6 คิดว่าเป็นอิทธิพลจากการได้รับแจก สำหรับผ้าอ้อมสำเร็จรูปอาจมีผลเสียต่อสุขภาพ หากมีการใช้ไม่เหมาะสม

13. ผลิตภัณฑ์ที่พ่อแม่เลือกใช้หลังจากได้รับแจกฟรี ส่วนใหญ่เหมาะสมและไม่มีผลเสียต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัย มี 1 รายการที่ไม่เหมาะสมหากใช้เป็นประจำ คือ สบู่ที่มีสารระงับเชื้อ มี 1 รายการที่ไม่จำเป็นคือ ชุปไก่สกัด

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของความสัมพันธ์ ระหว่างธุรกิจ-สถานเลี้ยงดูเด็ก-พ่อแม่ ที่จะส่งผลต่อสุขภาพเด็กปฐมวัย ในการทำการตลาด ธุรกิจยอมเลือกกลุ่มในเขตเมือง ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อเป็นเป้าหมาย การศึกษานี้จึงทำเฉพาะเจาะจงในเขตเมืองและปริมณฑล นอกจากนี้ยังเลือกศึกษาในพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัย จึงได้กลุ่มตัวอย่างพ่อแม่ที่มีสัดส่วนของผู้มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาสูงและมีเศรษฐกิจฐานะปานกลาง ถึงค่อนข้างสูง

การศึกษานี้เป็นการศึกษาครั้งแรกที่ได้พยายามแสดงสัดส่วนของบริการเลี้ยงเด็กกลางวันในครอบครัว (family day care) ในการรับเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยจากพ่อแม่ โดยการถามพ่อแม่ที่พาลูกมารับบริการตรวจสุขภาพจากสถานบริการของรัฐทุกระดับ พบว่า พ่อแม่ของลูกอายุน้อยกว่า 1 ขวบและอายุ 1-2 ขวบ ใช้บริการประเภทนี้ ถึงร้อยละ 47 และร้อยละ 29.8 ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบริการเลี้ยงเด็กกลางวันในครอบครัวที่ช่วยแบ่งเบาภาระในการเลี้ยงดูเด็กในวัยต้นจากพ่อแม่ที่มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น และต้องประกอบอาชีพนอกบ้านทั้งคู่ สถานบริการเหล่านี้มักอยู่ในชุมชนใกล้บ้านของครอบครัวที่ไปฝากเลี้ยง ค่าบริการไม่สูงนัก เป็นการเสริมช่องว่างของสถานเลี้ยงดูเด็กวัยต่ำกว่า 3 ขวบ ที่เหมาะสมสำหรับครอบครัวที่มีรายได้ไม่มาก สถานเลี้ยงดูเด็กประเภทนี้ควรได้รับการดูแลและพัฒนาให้สามารถทำหน้าที่แทนครอบครัวอย่างมีคุณภาพ

แม้ว่าแม่มากกว่าสามในสี่ในการศึกษานี้ ต้องทำงานนอกบ้าน ผู้ดูแลจัดการเกี่ยวกับเด็ก (การรับส่งลูกไป-กลับโรงเรียน การพาลูกไปตรวจสุขภาพ) ก็ยังเป็นแม่เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 82) สอดคล้องกับผลการศึกษาคครอบครัวไทยของ ภัสสร และคณะ (2538) ที่พบว่า สำหรับเด็กอายุ 0-3 ปี ผู้ดูแลลูกในช่วงกลางวันร้อยละ 70 เป็นแม่ ในช่วงกลางคืนร้อยละ 90 เป็นแม่ ส่วนการดูแลเด็กอายุ 3-10 ปี ร้อยละ 75-79 (เขตเมือง-เขตชนบท) ของผู้ดูแลลูกคือแม่ การสำรวจในปี พ.ศ. 2539-2540 ก็พบเช่นกันว่าผู้เลี้ยงดูหลักของเด็กปฐมวัย ร้อยละ 53 คือ แม่ (นิตยา และคณะ, 2543)

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแรกเช่นกัน ที่สำรวจสถานภาพการใช้สถานเลี้ยงดูเด็กเป็นช่องทางส่งเสริมการขายสินค้าเกี่ยวกับเด็กในประเทศไทย การศึกษานี้แสดงว่าธุรกิจได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ของช่องทางนี้ ได้ดำเนินกิจกรรมที่หลากหลายและมีความถี่สูงผ่านทางช่องทางนี้ไปยังกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ผลการศึกษาชี้ว่าสถานเลี้ยงดูเด็กมีอิทธิพลสูงต่อการตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ของพ่อแม่ และการแจก

ผลิตภัณฑ์แก่เด็ก/ผู้ปกครองโดยตรงมีอิทธิพลสูงต่อพ่อแม่ในการเปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าว การที่ธุรกิจใช้ช่องทางนี้ในการกระจายสินค้าจึงเป็นกลยุทธ์เสนอขายสินค้าที่เฉพาะเจาะจงตรงกับความ ต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อค้นพบของงานวิจัยสอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารการตลาดของธุรกิจของ Kotler (2,000) ดังนี้

1. ผู้มีอิทธิพลต่อการบริโภคสินค้า (Influencers) ทฤษฎีการบริหารการตลาด กล่าวว่า ผู้บริโภค จะใช้กลุ่มบุคคลที่มีประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับสินค้ามากกว่าตนเป็นกลุ่มอ้างอิง (Reference groups) ในการบริโภคสินค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มอ้างอิงที่ต้องเผชิญหน้ากันและกันกับผู้บริโภคโดยตรง ซึ่งในงานวิจัยพบว่า มีสัดส่วนของพ่อแม่ที่สูงพอควรที่เชื่อคำแนะนำของครู/ครูพี่เลี้ยงในสถานเลี้ยงดูเด็กในการซื้อสินค้าสำหรับเด็ก พ่อแม่จะรู้สึกมั่นใจยิ่งขึ้นเมื่อพบว่า ยี่ห้อสินค้าที่ใช้อยู่เป็นยี่ห้อเดียวกับที่ได้รับคำแนะนำ จึงยังคงใช้ยี่ห้อนั้นๆ ต่อไป

2. การเลือกสถานที่ (Place) ในการส่งเสริมการขาย แม้ผลวิจัยจะพบว่า ธุรกิจสินค้าสำหรับเด็กบางประเภทเท่านั้นที่จะใช้สถานเลี้ยงดูเด็กเป็นที่จัดจำหน่ายสินค้า แต่ผลวิจัยก็ชี้ให้เห็นว่า ธุรกิจส่วนใหญ่ใช้สถานเลี้ยงดูเด็กเป็นสถานที่ในการแนะนำผลิตภัณฑ์/แจกฟรีสินค้าตัวอย่างและเป็นที่จัดกิจกรรมทางการตลาด เพื่อให้ข้อมูลสินค้าแก่เด็ก/พ่อแม่ และได้รับความสำเร็จทางธุรกิจเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะสถานเลี้ยงดูเด็กเป็นที่รวมของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายของผลิตภัณฑ์สำหรับเด็ก จึงสามารถให้ข้อมูลข่าวสารทางการตลาดของสินค้าได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้โดยตรงครั้งละจำนวนมาก สามารถทำการส่งเสริมการตลาดได้หลายๆ ครั้งด้วยต้นทุนที่ถูกลงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับ การส่งเสริมการตลาดด้วยวิธีเดียวกันในสถานที่อื่น เช่น การแจกฟรีสินค้าตัวอย่าง/ส่งเสริมการตลาดในห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาร์เก็ต ซึ่งมีผู้บริโภคหลากหลายกลุ่มมากกว่า (Maximum reach with maximum frequencies and minimize waste)

3. การแจกฟรีสินค้าตัวอย่าง (Free sample) นอกจากจะเป็นการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าให้กลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายได้รู้จักแล้ว ยังเป็นการเพิ่มประสบการณ์เกี่ยวกับสินค้าแก่ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายได้มีโอกาสทดลองใช้ (trial) และสามารถเรียนรู้ถึงคุณภาพ/ข้อดีของสินค้าได้ในเวลาเดียวกัน ส่งผลให้ผู้บริโภคเป้าหมายยอมรับสินค้าได้ภายในระยะเวลาสั้นๆ รวดเร็วกว่าเทคนิคการส่งเสริมการตลาดด้วยวิธีอื่น เช่น ใช้ข้อมูลสินค้าโดยการโฆษณาผ่านสื่อมวลชน ซึ่งเป็นเพียงการแจ้งข่าวสาร แต่ผู้บริโภคไม่มีโอกาสทดลองใช้จนกว่าจะคล้อยตามงานโฆษณาและซื้อสินค้าบริโภคแล้วเท่านั้น ซึ่งกระบวนการดังกล่าวต้องอาศัยระยะเวลาหนึ่ง ชั่วโมงหรือเร็ว ขึ้นกับคุณภาพของงานโฆษณา อีกทั้งผู้บริโภคมักพอใจที่จะทดลองใช้สินค้าที่ได้รับแจกมากกว่าการซื้อสินค้ามาทดลองใช้เอง ทั้งนี้ผู้บริโภคจะซื้อสินค้ามาบริโภคก็ต่อเมื่อแน่ใจในคุณภาพสินค้าและยอมรับในตัวสินค้าว่ามีคุณสมบัติตรงกับที่ผู้บริโภคต้องการ

จะเห็นได้ว่าเทคนิคการส่งเสริมการตลาดด้วยการแจกฟรีสินค้าตัวอย่าง มักเป็นที่นิยมทำกันมากในสินค้าแทบทุกประเภท ทั้งนี้เพราะเทคนิคดังกล่าวสอดคล้องกับพฤติกรรมการบริโภคของคนไทยที่นิยมการได้ของฟรี (ยุพาวดี, 2540)

แม้ว่าผลิตภัณฑ์ที่ใช้ช่องทางนี้ในการส่งเสริมการขายเกือบทั้งหมดจะเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย และไม่มีผลเสียต่อสุขภาพ แต่ก็มีผลิตภัณฑ์ส่วนหนึ่งที่อาจมีอันตรายต่อสุขภาพเด็กหากมีการใช้ต่อเนื่องเป็นประจำ มีผลิตภัณฑ์บางส่วนของที่ไม่มีผลต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัย และมีผลิตภัณฑ์บางชนิดที่มีราคาสูงเกินไปอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามปัจจัยด้านราคามีได้ถูกกำหนดเป็นประเด็นให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จึงไม่สามารถสรุปได้ว่า ผลิตภัณฑ์ทั้งหมดนี้มีความเหมาะสมในด้านราคาคุ้มค่าหรือไม่

ผลิตภัณฑ์ที่ธุรกิจนำเสนอแก่สถานเลี้ยงดูเด็กและพ่อแม่ นั้น บางประเภทเป็นบริการพื้นฐานด้านสุขภาพที่รัฐจัดให้ฟรีกับเด็กปฐมวัยทุกคน เช่น วัคซีน เป็นต้น การนำเสนอกิจกรรมนี้ของธุรกิจบริการสุขภาพอาจพิจารณาได้ว่าเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐ แต่ในขณะเดียวกันต้องดูแลไม่ให้ธุรกิจใช้ช่องทางนี้เพื่อผลประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม เช่น ชักจูงให้ฉีดวัคซีนอื่นที่มีราคาแพงกว่าและไม่จำเป็น เป็นต้น สำหรับผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการบางประเภท เช่น ของเล่น ควรมีการแนะนำให้พ่อแม่และเด็กได้ประดิษฐ์เองจากวัสดุใกล้ตัว เป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว และส่งเสริมการเล่นที่บ้านด้วย

เด็กปฐมวัยยังไม่มีความสามารถในการตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ด้วยตนเองได้ถูกต้อง เด็กจะสนใจที่รูปลักษณ์ รสชาติความอร่อย ความสนุกสนาน เมื่อติดใจแล้ว ก็จะรีบวิ่งให้พ่อแม่ซื้อให้ ธุรกิจสินค้าเกี่ยวกับเด็กจึงให้ความสนใจด้านจิตวิทยาเด็กนี้ในการส่งเสริมการขายของตน โดยการจัดกิจกรรมที่สนุกสนานและมีของแถมที่ล่อใจเด็ก สถานเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งรับช่วงการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยแทนครอบครัว จึงควรต้องทำหน้าที่เป็นตาข่ายกั้นกรงกิจกรรมและผลิตภัณฑ์ต่างๆ เหล่านี้ให้กับเด็กด้วย

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลของสถานเลี้ยงดูเด็กที่มีต่อการตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ของพ่อแม่ อิทธิพลของการแจกฟรีของธุรกิจต่อการเปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์ของพ่อแม่ และการยอมรับธุรกิจให้เข้ามาทำกิจกรรมในสถานบริการของผู้อำนวยการสถานเลี้ยงดูเด็ก หน่วยงานที่ควบคุมสถานเลี้ยงดูเด็ก จึงควรกำหนดมาตรการดูแลการทำกิจกรรมของธุรกิจในสถานเลี้ยงดูเด็กโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับเด็กเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะ

ระดับสถานเลี้ยงดูเด็ก

กำหนดมาตรฐานคุณภาพสถานประกอบการ เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องควรกำหนดให้มีการต่อไปอนุญาตโดยต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพเป็นระยะๆ

จัดตั้งศูนย์ข้อมูลทางวิชาการที่สถานเลี้ยงดูเด็กสามารถขอคำปรึกษาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สินค้าเกี่ยวกับเด็ก เพื่อประกอบการพิจารณาก่อนการอนุญาตให้ธุรกิจดำเนินกิจกรรมในสถานบริการ

จัดทำข้อเสนอแนะสำหรับสถานเลี้ยงดูเด็กใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติกับธุรกิจ

กำหนดข้อปฏิบัติ (code of conduct) สำหรับธุรกิจสินค้าเกี่ยวกับเด็ก ในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการขายกับสถานเลี้ยงดูเด็ก

กำหนดให้บุคลากรระดับบริหารและระดับปฏิบัติการของสถานเลี้ยงดูเด็กต้องผ่านการอบรมก่อนได้รับใบอนุญาตให้ดูแลเด็ก และต้องได้รับการอบรมฟื้นฟูทางวิชาการด้านสุขภาพและพัฒนาการของเด็กเป็นระยะๆ เพื่อต่อใบอนุญาต

จัดอบรมผู้ให้บริการรับเลี้ยงเด็กในครอบครัว และพัฒนาสถานรับเลี้ยงเด็กเหล่านี้ให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ระดับครอบครัว

ให้ความรู้ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการเลือกพิจารณาใช้ผลิตภัณฑ์สินค้าเกี่ยวกับเด็กเพื่อให้ผู้ประกอบการมีความรู้และสามารถตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์สินค้าให้บุตรได้อย่างถูกต้อง

บรรณานุกรม

กุศล สุนทรธาดา และคณะ. (2541) สถานการณ์และองค์ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

กลุ่มวิจัยและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2541) สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ ทศวรรษที่ 1 โครงการอนุบาลชนบท พ.ศ. 2529-2539. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

จันทร์นิวัธ เกษมสันต์ ณ อยุธยา, ศรีสว่าง พึ่งวงศ์แพทย์, นิตยา คชภักดี, ประมุข จันทิมล, และสายสุรี จุติกุล. (2531) ทิศทางการพัฒนาสุขภาพและพัฒนาการของเด็กไทย. เอกสารประกอบ การประชุมสมัชชาสาธารณสุขไทยครั้งที่ 1 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ กรุงเทพมหานคร.

จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และคณะ. (2541) รายงานทบทวนองค์ความรู้ เรื่องเด็กเยาวชน และครอบครัวในประเทศไทย และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการวิจัย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

แจ่มจันทร์ กุลวิจิตร. (2539) พัฒนาการของเด็กอายุ 8 สัปดาห์ถึง 3 ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ดุขฎิ โยเหลา, ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร, ประทีป จินนี. (2542) การศึกษาฉันทามติเกี่ยวกับการจัดบริการสถานเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย. เอกสารอัดสำเนา.

ทศนี ประสงค์ศิริคุณ. (2536) สถานรับเลี้ยงเด็กที่มีคุณภาพดีเป็นอย่างไร. วารสารพยาบาลศาสตร์, 10, 72-81.

นิตยา คชภักดี, นิขรา เรืองดารกานนท์, ชัยยศ คุณานุสนธิ์. (2543) สุขภาพและพัฒนาการของเด็กไทย พ.ศ. 2539-2540

เพียรวิทย์ ดันติแพทยากร. (2542) ไขมันเพื่อสุขภาพ. ใน : อุมพร สุทัศน์วรุดิ และพิภพ จิรปัญญาญ (บรรณาธิการ). อาหารเพื่อสุขภาพและอาหารตามวัย. โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, กรุงเทพมหานคร.

ยุพาวดี สมบูรณ์กุล (2540) พฤติกรรมผู้บริโภค, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ศศิธร พุ่มดวง (2535) พัฒนาการเด็กวัยหัดเดินที่เลี้ยงดูที่สถานสงเคราะห์และสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน. วิทยานิพนธ์ พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลบิดา มารดาและเด็ก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2536.

อาภาวรรณ หนูคง. (2535) การเจริญเติบโต พัฒนาการ และภาวะสุขภาพของเด็กและความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อบริการของศูนย์ศึกษาเด็กเล็ก. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อุทัยวรรณ และคณะ. (2536) ทศนคติของผู้ปกครองต่อการให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 13 (2).

FAO/ Food and Nutrition Paper 66. (1997). Carbohydrates in Human Nutrition - Report of a Joint FAO/ WHO Expert Consultation.

Lamonica, E. L. (1986). Development of a patient satisfaction scale. Research in Nursing and Health, 9, 43-50.

Moynihan, P.J. (1998). Update on the nomenclature of carbohydrates and their dental effects. J Dent, 16, 209-18.

Passonsiri, N., and Kutintara, P. (1998) The IEA Preprimary Project. Thailand Phase 2 Study Findings. A report prepared for The World Bank. Washington, D.C., U.S.A.

Kotler, P. (2000), Marketing Management, Millennium edition, Prentice-Hall.

Silva, P.A. , Stanton, W.R. (1996). From Child to Adult, The Dunedin Multidisciplinary Health and Development Study. Oxford University Press.

Stern L.W. Lous W. (1996). Marketing Channels. (5th ed). Prentice Hall.

Wong, D.L. (1995). Whaley and Wong's nursing care of infants and children. (5th ed). St. Louis : Mosby.

ภาคผนวก ก.

รายละเอียดประเภทของผลิตภัณฑ์

1. ผลิตภัณฑ์อาหารและนม

- 1.1 นม จัดกลุ่มเป็น 1) นมผง 2) นมกล่อง, นมถุง, นมพาสเจอร์ไรส์ 3) นมเปรี้ยว, โยเกิร์ต
- 1.2 ไอศกรีม จัดกลุ่มเป็น 1) ทำเอง, ผลิตในท้องถิ่น 2) ยี่ห้อทั่วไป เช่น วอลล์, เนสท์เล่ เป็นต้น 3) ไม่ระบุยี่ห้อ
- 1.3 อาหารเสริม/อาหารเข้า จัดกลุ่มเป็น 1) แบรินด์ 2) เครื่องดื่มช็อกโกแลต ได้แก่ ไมโล, โอวัลติน 3) คอรัณเฟลกส์ ของเนสท์เล่, เครื่องดื่มธัญพืช, ข้าวโพดอบกรอบ ของเนสท์เล่, โกโก้ครั้น, ซีรีแลค 4) นมถั่วเหลือง, น้ำเต้าหู้
- 1.4 ขนมของ จัดกลุ่มเป็น 1) อาหารประเภทถั่ว เช่น โกโก้, เม็ดทานตะวัน เป็นต้น 2) อาหารประเภทขนมกรุบกรอบทั้งหมด 3) กลุ่มปลาหมึก, ปลาเส้น
- 1.5 อื่น ๆ จัดกลุ่มเป็น 1) ขนมที่โรงเรียนจัดตามเมนู, โรงเรียนทำขึ้นเอง เช่น ขนมหวาน, ขนมไทย เป็นต้น 2) ขนมเบเกอรี่ต่างๆ ที่ทำเองหรือผลิตในท้องถิ่น เช่น คุกกี้, แขนวิช, ขนมปังกรอบ, เวเฟอร์, ขนมปังปิ้ง, เค้ก, เลิควเบเกอรี่, จูติเบเกอรี่ เป็นต้น 3) เบเกอรี่สำเร็จรูปต่างๆ เช่น อาเชนอล, นิสชิน, ซินบิสคิด, ยูโรคัสตาร์ดเค้ก, ขนมปังฟาร์มเฮ้าส์ เป็นต้น 4) ลูกกวาด, ท็อปปี้, ช็อกโกแลตแท่งของไมโล 5) น้ำอัดลม, น้ำหวานทุกยี่ห้อ 6) นมอัดเม็ด 7) สานทราย 8) ลูกชิ้น 9) เยลลี่ทุกชนิด

2. ผลิตภัณฑ์ยาและเวชภัณฑ์

- 2.1 วัคซีน จัดกลุ่มเป็น 1) ตามตารางปกติ ได้แก่ วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ, วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ ไอกรณ บาดทะยัก, วัคซีนป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบบี, และวัคซีนป้องกันโรคหัด หัดเยอรมัน คางทูม (OPV, DPT, Hep B, MMR) 2) วัคซีนป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบบี เอ (Hep A) 3) วัคซีนป้องกันโรคสุกใส (Chicken pox) 4) วัคซีนป้องกันโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ (HiB) 5) วัคซีนป้องกันโรคไข้มองอักเสบ (JE)
- 2.2 ยาแก้ไข้ ให้แยกเป็น 1) ยาสามัญ ได้แก่ ยาจากศูนย์สาธารณสุข, ยาจากโรงพยาบาล, ยาจากสถานีนามัย, ยาองค์การเภสัชกรรม 2) ยามียี่ห้อ - ยาเดี่ยว (พาราเซตามอลอย่างเดียว) 3) ยามียี่ห้อ - ยาผสม (พาราเซตามอล + ยาอื่น) 4) ยา Ibumprofen 5) ไม่ระบุยี่ห้อ เช่น จากคลินิก
- 2.3 ยาเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ จัดกลุ่มเป็น 1) ยาสามัญ ได้แก่ ยาจากศูนย์สาธารณสุข, ยาจากโรงพยาบาล, ยาจากสถานีนามัย, ยาองค์การเภสัชกรรม 2) ยาขับเสมหะ เช่น กัวเฟนิซิน 3) ยาละลายเสมหะ เช่น ไบโซวอน 4) ยาระดับไอ เช่น โรบิฟลูซีน 5) ยาขยายหลอดลม เช่น บริคานิล 6) ยาผสม (ข้ามพวก) 7) ไม่ระบุยี่ห้อ เช่น จากคลินิก

2.4 ยาเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร จัดกลุ่มเป็น 1) ผงเกลือแร่ 2) ยาฆ่าเชื้อ 3) Adsorbent 4) ยาแก้ท้องเสีย (antidiarrheal) 5) ยาราคา 6) ยาฆ่าเชื้อ + adsorbent 7) ไม่ระบุยี่ห้อ เช่น ยาจากคลินิก 8) ยาแก้อาเจียน 9) มหาหิงค์

2.5 ยาเกี่ยวกับผิวหนัง จัดกลุ่มเป็น 1) ยาสามัญ เช่น ยาจากศูนย์สาธารณสุข, ยาจากโรงพยาบาล, ยาจากสถานอนามัย, ยาองค์การเภสัชกรรม เป็นต้น 2) ยา antihistamine (ทา) 3) Topical steroid. 4) ยาแก้ฟกช้ำ 5) ยานุ่มและยาที่ออกฤทธิ์คล้ายกัน 6) ยาทำแผล 7) ยาหิดเหา 8) ยาทาแก้ปวดข้อ 9) ไม่ระบุยี่ห้อ เช่น จากคลินิก 10) ยาทากันยุง 11) ยาทาเชื้อรา 12) ครีม 13) ยาแก้คันคัน

2.6 ยาบำรุง/วิตามินต่างๆ จัดกลุ่มเป็น 1) ฟลูออไรด์ 2) วิตามิน (จากเทศบาล, จากสถานอนามัย, โรงพยาบาล, ศูนย์บริการสาธารณสุข) 3) วิตามิน + เหล็ก เช่น Neutroplex 4) วิตามินบี เช่น Vitamin B complex เป็นต้น 5) น้ำมันตับปลา 6) วิตามินซี 7) ไม่ระบุยี่ห้อ เช่น จากคลินิก 8) น้ำมันตับปลาและวิตามินรวม

2.7 ยาอื่นๆ ได้แก่ ยาทำแผลในช่องปาก

2.8 ยากินแก้แพ้

3. ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สำหรับเด็ก

3.1 ยาสีฟัน แบ่งตามชนิดของผลิตภัณฑ์ 1) ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็ก 2) ผลิตภัณฑ์สำหรับผู้ใหญ่ 3) ไม่ทราบ (เด็กนำมาเอง)

3.2 แปรงสีฟัน แบ่งตามชนิดของผลิตภัณฑ์ 1) ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็ก 2) ผลิตภัณฑ์สำหรับผู้ใหญ่ 3) ไม่ทราบ (เด็กนำมาเอง)

3.3 แป้ง แบ่งตามชนิดของผลิตภัณฑ์ 1) ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็ก 2) ผลิตภัณฑ์สำหรับผู้ใหญ่ 3) ไม่ทราบ (เด็กนำมาเอง)

3.4 สบู่ แบ่งตามชนิดของผลิตภัณฑ์ 1) ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็ก 2) ผลิตภัณฑ์สำหรับผู้ใหญ่ 3) ไม่ทราบ (เด็กนำมาเอง)

3.5 แชมพู แบ่งตามชนิดของผลิตภัณฑ์ 1) ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็ก 2) ผลิตภัณฑ์สำหรับผู้ใหญ่ 3) ไม่ทราบ (เด็กนำมาเอง)

3.6 ผ้าอ้อม (ใช้แล้วทิ้ง)

3.7 อื่นๆ 1) สบู่และผงซักฟอก 2) ผ้าขนหนูและผ้ากันเปื้อน 3) น้ำยาซักผ้า 4) น้ำยาปรับผ้านุ่ม 5) สำลี และ cotton bud 6) โลชั่น

4. ผลิตภัณฑ์พัฒนาการสำหรับเด็ก

4.1 เทปเพลง/นิทาน จัดกลุ่มเป็น 1) เทปเพลง 2) เทปนิทาน 3) เทปวิชาการ 4) ไม่สามารถจัดกลุ่มได้ 5) ไม่ทราบว่าจะเป็นชนิดใด

4.2 วิดีทัศน์สำหรับเด็ก จัดกลุ่มเป็น 1) วิดีทัศน์นิทาน 2) วิดีทัศน์เพลง 3) วิดีทัศน์วิชาการ 4) ไม่สามารถจัดกลุ่มได้ (กว้างไป) 5) ไม่ทราบว่าเป็นชนิดใด

4.3 หนังสือเสริมทักษะ จัดกลุ่มเป็น 1) หนังสือนิทาน 2) หนังสือด้านศิลปะ 3) หนังสือวิชาการ 4) ไม่สามารถจัดกลุ่มได้ 5) ไม่ทราบว่าเป็นชนิดใด

4.4 ของเล่นต่างๆ จัดกลุ่มเป็น 1) พัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ 2) พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก 3) พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม 4) พัฒนาการด้านภาษาและสติปัญญา 5) ไม่สามารถจัดกลุ่มได้ (กว้างไป)

4.5 บทเรียนคอมพิวเตอร์ จัดกลุ่มเป็น 1) ด้านบันเทิง 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านบันเทิง/วิชาการ 4) ไม่สามารถจัดกลุ่มได้

4.6 เครื่องดนตรี จัดกลุ่มเป็น 1) เครื่องดนตรีไทย 2) เครื่องดนตรีสากล 3) เครื่องดนตรีท้องถิ่น และพื้นบ้าน 4) เครื่องดนตรีผลิตเอง 5) กล้องเสียงดนตรีสำเร็จรูป 6) ไม่สามารถระบุได้

ภาคผนวก ข.
(ชุดที่ 1)
แบบสัมภาษณ์พ่อแม่เด็ก

สถานที่สัมภาษณ์ : ☐ well baby

☐ โรงเรียนอนุบาล

อำเภอ.....จังหวัด.....

ตอนที่1 : ข้อมูลทั่วไป

1. ขณะนี้ท่านมีลูกฝากเลี้ยงอยู่ในสถานที่ใด

☐ โรงเรียน

☐ สถานเลี้ยงดูเด็ก (Nursery)

☐ สถานรับเลี้ยงดูเด็กตามบ้าน (Family day care)

2. ลูกของท่านที่อยู่ในสถานเลี้ยงดูเด็ก / โรงเรียนขณะนี้อายุกี่ขวบ

☐ ต่ำกว่า 1 ขวบ

☐ 1 - <2 ขวบ

☐ 2 - <3 ขวบ

☐ 3 - <4 ขวบ

☐ 4 - <5 ขวบ

3. ลูกคนนี้เป็นคนที่.....

ในจำนวนทั้งหมด..... คน

4. ชื่อโรงเรียน / สถานเลี้ยงดูเด็ก ที่ท่านส่งลูกไปฝากเลี้ยง

ชื่อโรงเรียน /สถานเลี้ยงดูเด็ก.....

ถนน.....อำเภอ.....

จังหวัด.....

5. โรงเรียน / สถานเลี้ยงดูเด็กเคยแนะนำให้ท่านใช้ผลิตภัณฑ์อะไรบ้าง ท่านใช้หรือไม่ เหตุผลที่ท่านใช้ / ไม่ใช้ (✓/×) เพราะอะไร

ชนิดผลิตภัณฑ์	ยี่ห้อที่โรงเรียน/ สถานเลี้ยงดูเด็ก แนะนำ	ท่านใช้/ไม่ใช้ (✓/×)	เหตุผลที่ใช้ / ไม่ใช้
1. ผลิตภัณฑ์อาหารและนม ☐ นม	1..... 2..... 3.....		
☐ ไอศกรีม	1..... 2..... 3.....		
☐ อาหารเสริมสุขภาพ	1..... 2..... 3.....		
☐ อาหารว่าง เช่น ขนมกรุบกรอบ ขนมถุง ฯลฯ	1..... 2..... 3.....		
☐ อื่นๆ ระบุ.....	1..... 2..... 3.....		

ชนิดผลิตภัณฑ์	ยี่ห้อที่โรงเรียน/ สถานเลี้ยงดูเด็ก แนะนำ	ท่านใช้/ไม่ใช้ (✓/×)	เหตุผลที่ใช้ / ไม่ใช้
2. ยาและเวชภัณฑ์ ☐ วัคซีน	1..... 2..... 3.....		
☐ ยาต่างๆ เช่น ยาแก้ไอ ยา แก้ท้องเสีย ยาแก้ผดผื่น คัน ฯลฯ	1..... 2..... 3.....		
☐ ยารักษา / วิตามิน	1..... 2..... 3.....		
☐ ยาอื่นๆ (ระบุ)	1..... 2..... 3.....		
3. เครื่องใช้สำหรับเด็ก ☐ ยาสีฟัน	1..... 2..... 3.....		

ชนิดผลิตภัณฑ์	ยี่ห้อที่โรงเรียน/ สถานเลี้ยงดูเด็ก แนะนำ	ท่านใช้/ไม่ใช้ (✓/×)	เหตุผลที่ใช้ /ไม่ใช้
☐ แปรงสีฟัน	1..... 2..... 3.....		
☐ สบู่	1..... 2..... 3.....		
☐ แป้ง	1..... 2..... 3.....		
☐ แชมพู	1..... 2..... 3.....		
☐ ผ้าอ้อม(ใช้แล้วทิ้ง)	1..... 2..... 3.....		
☐ อื่นๆ ระบุ.....	1..... 2..... 3.....		

ชนิดผลิตภัณฑ์	ยี่ห้อที่โรงเรียน/ สถานเลี้ยงดูเด็ก แนะนำ	ท่านใช้/ไม่ใช้ (✓ / ×)	เหตุผลที่ใช้ / ไม่ใช้
4. ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับ พัฒนาการเด็ก ☐ เทปเพลง	1..... 2..... 3.....		
☐ วีดีโอสำหรับเด็ก	1..... 2..... 3.....		
☐ หนังสือเสริมทักษะ	1..... 2..... 3.....		
☐ ของเล่นต่างๆ	1..... 2..... 3..... 4..... 5..... 6.....		
☐ บทเรียนคอมพิวเตอร์ (software)	1..... 2..... 3.....		

ชนิดผลิตภัณฑ์	ยี่ห้อที่โรงเรียน/ สถานเลี้ยงดูเด็ก แนะนำ	ท่านใช้/ไม่ใช้ (✓/×)	เหตุผลที่ใช้ /ไม่ใช้
☐ เครื่องดนตรี	1..... 2..... 3.....		
☐ อื่นๆ ระบุ.....	1..... 2..... 3.....		

ตอนที่ 2 : ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

6. ในรอบปีที่ผ่านมา (มกราคม - ปัจจุบัน) โรงเรียน / สถานเลี้ยงดูเด็กจัดกิจกรรมพิเศษเนื่องใน

โอกาสอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ วันแม่
- ☐ วันเด็ก
- ☐ วันครู
- ☐ วันไหว้ครู
- ☐ วันลูกเสือแห่งชาติ
- ☐ วันสิ่งแวดล้อม
- ☐ วันส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
- ☐ ครบรอบวันสถาปนาของโรงเรียน/สถานเลี้ยงดูเด็ก
- ☐ อื่นๆ (ระบุ เช่น วันตรวจสุขภาพเด็ก เป็นต้น)

7. เมื่อโรงเรียน / สถานเลี้ยงดูเด็กจัดกิจกรรม ท่านมัก

- ☐ เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง
- ☐ เข้าร่วมเป็นบางครั้ง (เฉพาะมีเวลว่าง)
- ☐ ไม่เคยเข้าร่วม

ชนิดผลิตภัณฑ์	ยี่ห้อที่ได้รับ แจกฟรี	ยี่ห้อที่ท่าน ใช้ขณะนี้	ยี่ห้อที่ท่านใช้ ก่อนได้รับ แจกฟรี	ท่านคิดว่ายี่ห้อที่ใช้อยู่ได้รับ อิทธิพลจากโรงเรียน / สถาน เลี้ยงดูเด็ก ใช่/ไม่ใช่ (✓ / ✕)
☐ อื่นๆระบุ.....				
2. ผลิตภัณฑ์ยา และเวชภัณฑ์ ☐ วัคซีน				
☐ ยาแก้ไอ				
☐ ยาแก้ท้องเสีย				
☐ ยาแก้ผดผื่นคัน				
☐ วิตามินต่างๆ				

ชนิดผลิตภัณฑ์	ยี่ห้อที่ได้รับ แจกฟรี	ยี่ห้อที่ท่าน ใช้ขณะนี้	ยี่ห้อที่ท่านใช้ ก่อนได้รับ แจกฟรี	ท่านคิดว่ายี่ห้อที่ใช้อยู่ได้รับ อิทธิพลจากโรงเรียน / สถาน เลี้ยงดูเด็ก ใช่/ไม่ใช่ (✓ / ✕)
☐ อื่นๆ (ระบุ รวมถึงกิจกรรม ตรวจสอบสภาพที่ โรงพยาบาลให้ บริการ ที่ โรงเรียนด้วย)				
3. ผลิตภัณฑ์เครื่อง ใช้สำหรับเด็ก ☐ ยาสีฟัน				
☐ แปรงสีฟัน				
☐ สบู่				
☐ แป้ง				

ชนิดผลิตภัณฑ์	ยี่ห้อที่ได้รับ แจกฟรี	ยี่ห้อที่ท่าน ใช้ขณะนี้	ยี่ห้อที่ท่านใช้ ก่อนได้รับ แจกฟรี	ท่านคิดว่ายี่ห้อที่ใช้อยู่ได้รับ อิทธิพลจากโรงเรียน / สถาน เลี้ยงดูเด็ก ใช่/ไม่ใช่ (✓ / ✗)
☐ แชมพู				
☐ ผ้าอ้อมใช้แล้วทิ้ง				
☐ อื่นๆ ระบุ.....				
4. ผลิตภัณฑ์ พัฒนาการ สำหรับเด็ก ☐ เทปเพลง/นิทาน				
☐ วีดีโอสำหรับเด็ก				
☐ หนังสือเสริม ทักษะ				

ชนิดผลิตภัณฑ์	ยี่ห้อที่ท่าน ได้รับแจก ฟรี	ยี่ห้อที่ท่าน ใช้ขณะนี้	ยี่ห้อที่ท่านใช้ ก่อนรับแจก ฟรี	ท่านคิดว่ายี่ห้อที่ท่านใช้ได้รับอิทธิ พลจากโรงเรียน / สถานเลี้ยงดูเด็ก ใช่/ไม่ใช่ (✓ / ✕)
☐ ของเล่น ต่างๆ				
☐ บทเรียน คอมพิวเตอร์ (Software)				
☐ เครื่องเสียง ดนตรี				
☐ อื่นๆ ระบุ...				

9. คุณครู / พี่เลี้ยงเด็ก เคยเสนอขายผลิตภัณฑ์ให้กับท่านหรือไม่ (ไม่เกี่ยวกับโรงเรียน / สถานเลี้ยงดูเด็ก)

☐ เคย (ระบุยี่ห้อสินค้า)

☐ ไม่เคย

ตอนที่ 3 : ข้อมูลส่วนตัว

10. เพศของท่าน ☐ ชาย ☐ หญิง

11. อายุของท่าน (ระบุ) ปี

12. การศึกษาของท่าน

- ☐ ไม่ได้เข้าโรงเรียน
- ☐ ประถมศึกษา
- ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น
- ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
- ☐ อนุปริญญา/ปวช. ปวส.
- ☐ปริญญาตรี
- ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

13. อาชีพของท่าน

- ☐ พ่อบ้าน / แม่บ้าน
- ☐ รับจ้าง
- ☐ ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ
- ☐ ค้าขาย / กิจการส่วนตัว
- ☐ เกษตรกร

14. ศาสนา

- ☐ พุทธ
- ☐ คริสต์
- ☐ อิสลาม
- ☐ อื่นๆ ระบุ

15. รายได้ของครอบครัว / เดือน

- ☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท
 - ☐ 5,001 - 10,000 บาท
 - ☐ 10,001 - 30,000 บาท
 - ☐ 30,001 - 50,000 บาท
 - ☐ สูงกว่า 50,000 บาท
-

(ชุดที่ 2)

แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ / ผู้จัดการสถานเลี้ยงดูเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

เลขที่แบบสอบถาม.....

สถานที่สัมภาษณ์ ชื่อสถานเลี้ยงดูเด็ก

ถนน.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ตอนที่ 1: ข้อมูลเกี่ยวกับสถานเลี้ยงดูเด็ก

1. ที่ตั้ง

- ☐ ในเขตเทศบาล / ในเมือง
- ☐ นอกเขตเทศบาล / นอกเมือง

2. ลักษณะของสถานเลี้ยงดูเด็ก

- ☐ หน่วยงานรัฐบาล
- ☐ หน่วยงานเอกชน

3. จำนวนเด็กในสถานเลี้ยงดูเด็ก

- ☐ 1 -25 คน
- ☐ 26-50 คน
- ☐ 51-75 คน
- ☐ 76-100 คน
- ☐ มากกว่า 100 คนขึ้นไป

4. ปัจจุบันสถานเลี้ยงดูเด็กของท่านใช้ผลิตภัณฑ์ชนิดใดบ้าง ยี่ห้ออะไร และมีเหตุผลอะไรที่ใช้ยี่ห้อนั้นๆ

ชนิดผลิตภัณฑ์	ยี่ห้อที่ใช้	เหตุผลที่ใช้ยี่ห้อนั้นๆ	ข้อสังเกตขณะเยี่ยมชม (การได้มา ระยะเวลาที่ใช้ ฯลฯ)
1. ผลิตภัณฑ์อาหารและนม ☐ นมผง			
☐ นมกล่อง			
☐ ไอศกรีม			
☐ อาหารเสริมสุขภาพ เช่น ชุปไก่สกัด ฯลฯ			
☐ ขนมอบกรอบ ขนมอบ / กล้วย ฯลฯ			
☐ อื่นๆ ระบุ.....			

ชนิดผลิตภัณฑ์	ยี่ห้อที่ใช้	เหตุผลที่ใช้ ยี่ห้ออื่นๆ	ข้อสังเกตขณะเยี่ยมชม (การได้มา ระยะเวลาที่ใช้ ฯลฯ)
2. ผลิตภัณฑ์ยาและ เวชภัณฑ์ ☐ วัคซีน			
☐ ยาแก้ไอ			
☐ ยาแก้ไอ			
☐ ยาแก้ท้องเสีย			
☐ ยาแก้ผดผื่นคัน			
☐ ยารักษาต่างๆ			
☐ ยาอื่นๆระบุ.....			

ชนิดผลิตภัณฑ์	ยี่ห้อที่ใช้	เหตุผลที่ใช้ ยี่ห้ออื่นๆ	สังเกตขณะเยี่ยมชม (การได้มา ระยะได้ เวลาใช้ ฯลฯ)
3. ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ สำหรับเด็ก			
☐ ยาสีฟัน			
			
			
☐ แปรงสีฟัน			
			
			
☐ แป้ง			
			
			
☐ สบู่			
			
			
☐ แชมพู			
			
			
☐ ผ้าอ้อม (ใช้แล้วทิ้ง)			
			
			
☐ อื่นๆ ระบุ.....			
.....			

4. ผลิตภัณฑ์พัฒนาการ สำหรับเด็ก	ชื่อชุดที่ใช้	เหตุผลที่ใช้ชุด นั้นๆ	ข้อสังเกตอื่นๆขณะเยี่ยมชม ฯลฯ
☐ เทปเพลง /นิทาน			
☐ วีดีโอสำหรับเด็ก			
☐ หนังสือเสริมทักษะ			
☐ ของเล่นต่างๆ			
☐ บทเรียนคอมพิวเตอร์ (software)			
☐ เครื่องดนตรี			
☐ อื่นๆ ระบุ.....			

5. สถานเลี้ยงดูเด็กของท่านอนุญาตให้ธุรกิจผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กเข้ามาเสนอทำกิจกรรม / ขายสินค้าบ้างหรือไม่

☐ อนุญาต เหตุผล.....

☐ ไม่อนุญาต เหตุผล.....

6. ใครคือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจอนุญาต / ไม่อนุญาตให้ธุรกิจเข้ามาทำกิจกรรม / ขายผลิตภัณฑ์ในสถานเลี้ยงดูเด็ก

☐ ผู้อำนวยการ

☐ ผู้จัดการ

☐ คณะกรรมการบริหาร

☐ อื่นๆ ระบุ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

7. ในรอบปีที่ผ่านมา (มกราคม - ปัจจุบัน) สถานเลี้ยงดูเด็กของท่านมีธุรกิจผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กเข้ามาเสนอขอทำกิจกรรมในลักษณะใดบ้าง ก็ครั้ง โปรดระบุชื่อหน่วยงานที่ขอทำกิจกรรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

กิจกรรมที่ทำ	จำนวนครั้งที่จัด	ชื่อหน่วยงานธุรกิจ
☐ แจกฟรีผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในกิจการของสถานเลี้ยงดูเด็ก ☐ แจกฟรีผลิตภัณฑ์แก่เด็ก / ผู้ปกครอง ☐ ฝากขายผลิตภัณฑ์ที่สถานเลี้ยงดูเด็ก ☐ จัดกิจกรรมสำหรับเด็ก และแจกฟรีผลิตภัณฑ์แก่เด็ก ☐ จัดกิจกรรมผู้ปกครองและแจกฟรีผลิตภัณฑ์ ☐ อื่นๆ ระบุ		

9. ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับวิธีการทางธุรกิจที่เข้ามานำเสนอผลิตภัณฑ์ในสถานเลี้ยงดูเด็กว่า
อย่างไร

.....

.....

.....

10. สถานเลี้ยงดูเด็กควรมีระบบและวิธีการควบคุมธุรกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างไร

.....

.....

.....

11. สถานเลี้ยงดูเด็กของท่านได้รับประโยชน์จากการเกี่ยวข้องกับธุรกิจ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า
1 ข้อ)

- ☐ สถานเลี้ยงดูเด็กสามารถซื้อสินค้ามาใช้ในกิจการสถานเลี้ยงดูเด็กได้ในราคาพิเศษ
- ☐ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับธุรกิจ
- ☐ เป็นแหล่งรายได้อื่นของสถานเลี้ยงดูเด็ก
- ☐ ทำให้สถานเลี้ยงดูเด็กมีความเคลื่อนไหวด้านกิจกรรมสำหรับเด็กตลอดปี
- ☐ สถานเลี้ยงดูเด็กดูทันสมัยในสายตาของผู้ปกครอง / คนทั่วไป
- ☐ ง่ายต่อการขอความอนุเคราะห์สินค้าเพื่อแจกจ่ายเมื่อทำกิจกรรมของสถาน
เลี้ยงดูเด็ก
- ☐ อื่นๆ(ระบุ).....

12. ข้อสังเกตทั่วไปภายในสถานเลี้ยงดูเด็ก เช่น มีสื่อโฆษณาธุรกิจ ผลิตภัณฑ์อะไรบ้างในสถาน
เลี้ยงดูเด็ก

.....

.....

.....

.....

ตอนที่3 ข้อมูลส่วนตัว

13. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
14. อายุของท่าน ☐ 20 - 25 ปี ☐ 26 - 30 ปี ☐ 31 - 40 ปี
☐ 41 - 50 ปี ☐ 51 - 60 ปี ☐ 61 ปีขึ้นไป
15. การศึกษา ☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู
☐ปริญญาตรี (ระบุนสาขา)
☐ปริญญาโท (ระบุนสาขา).....
☐ปริญญาเอก (ระบุนสาขา)
16. ศาสนา ☐ พุทธ ☐ คริสต์ ☐ อิสลาม ☐ อื่นๆระบุ.....
17. ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน
☐ 1 - 2 ปี ☐ >2 - 4 ปี
☐ >4 - 10 ปี ☐ > 10 ปี
-

(ชุดที่ 3)
แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ / ผู้จัดการโรงเรียน

เลขที่แบบสอบถาม.....

สถานที่สัมภาษณ์ ชื่อโรงเรียน

ถนน.....อำเภอ..... จังหวัด.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน

1. ที่ตั้ง

- ☐ ในเขตเทศบาล / ในเมือง
- ☐ นอกเขตเทศบาล / นอกเมือง

2. ลักษณะของโรงเรียน

- ☐ หน่วยงานรัฐบาล
- ☐ หน่วยงานเอกชน

3. จำนวนนักเรียนในระดับเตรียมอนุบาล - อนุบาล

- ☐ 1 -100 คน
- ☐ 101-200 คน
- ☐ 201-300 คน
- ☐ มากกว่า 300 คนขึ้นไป

4. เปิดสอนนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้น

ถึงระดับชั้น

5. ปัจจุบันโรงเรียนของท่านใช้ผลิตภัณฑ์ชนิดใดบ้าง ยี่ห้ออะไร และมีเหตุผลอะไรที่ใช้ ยี่ห้ออื่นๆ

ชนิดผลิตภัณฑ์	ยี่ห้อที่ใช้	เหตุผลที่ใช้ยี่ห้ออื่นๆ	ข้อสังเกตขณะเยี่ยมชม(การได้มา ระยะเวลาที่ใช้ ฯลฯ)
1. ผลิตภัณฑ์ อาหารและนม ☐ นมผง			
☐ นมกล่อง			
☐ ไอศกรีม			
☐ อาหารเสริมสุขภาพ เช่น ชุปไก่ สกัด ฯลฯ			
☐ ขนมอบกรอบ ขนมของ / ถู ฯลฯ			
☐ อื่นๆ ระบุ.....			
2. ผลิตภัณฑ์ยา และเวชภัณฑ์ ☐ วัคซีน			

ชนิดผลิตภัณฑ์	ยี่ห้อที่ใช้	เหตุผลที่ใช้ยี่ห้อนั้นๆ	ข้อสังเกตขณะเยี่ยมชม(การได้มา ระยะเวลาที่ใช้ ฯลฯ)
☐ ยาแก้ไอ			
☐ ยาแก้ไอ			
☐ ยาแก้ท้องเสีย			
☐ ยาแก้ผดผื่นคัน			
☐ ยาน้ำ / วิตามินต่างๆ			
☐ ยาอื่นๆ (ระบุ).....			
3. ผลิตภัณฑ์เครื่อง ใช้สำหรับเด็ก			
☐ ยาสีฟัน			
☐ แปรงสีฟัน			

ชนิดผลิตภัณฑ์	ยี่ห้อที่ใช้	เหตุผลที่ชื้อยี่ห้อนั้นๆ	ข้อสังเกตขณะเยี่ยมชม(การได้มา ระยะเวลาที่ใช้ ฯลฯ)
☐ แป้ง			
☐ สบู่			
☐ แชมพู			
☐ ผ้าอ้อม (ใช้แล้วทิ้ง)			
☐ อื่นๆ ระบุ.....			

4. ผลิตภัณฑ์ พัฒนาการ สำหรับเด็ก	วัสดุที่ใช้	เหตุผลที่ใช้วัสดุ นั้นๆ	ข้อสังเกตอื่นๆขณะเยี่ยมชม ฯลฯ
☐ เทปเพลง / นิทาน			
☐ วีดีโอสำหรับเด็ก			
☐ หนังสือเสริม ทักษะ			
☐ ของเล่นต่างๆ			
☐ บทเรียน คอมพิวเตอร์ (software)			
☐ เครื่องดนตรี			
☐ อื่น ๆ ระบุ.....			

6. โรงเรียนของท่านอนุญาตให้ธุรกิจผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กเข้ามาเสนอทำกิจกรรม / ขายสินค้าบ้างหรือไม่

☐ อนุญาต เหตุผล.....

☐ ไม่อนุญาต เหตุผล.....

7. ใครคือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจอนุญาต / ไม่อนุญาตให้ธุรกิจเข้ามาทำกิจกรรม /

ขายผลิตภัณฑ์ในโรงเรียน

☐ ผู้อำนวยการ

☐ ผู้จัดการ

☐ คณะกรรมการบริหาร

☐ อื่นๆ ระบุ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

8. ที่ผ่านมา (มกราคม - ปัจจุบัน) โรงเรียนของท่านมีธุรกิจผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กเข้ามาเสนอ ขอทำกิจกรรมในลักษณะใดบ้าง ก็ครั้ง โปรดระบุชื่อหน่วยงานที่ขอทำกิจกรรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

กิจกรรมที่ทำ	จำนวนครั้งที่จัด	ชื่อหน่วยงานธุรกิจ
☐ แจกฟรีผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในกิจการของ โรงเรียน ☐ แจกฟรีผลิตภัณฑ์แก่เด็ก / ผู้ปกครอง ☐ ฝากขายผลิตภัณฑ์ที่โรงเรียน ☐ จัดกิจกรรมสำหรับเด็ก และแจกฟรีผลิตภัณฑ์แก่เด็ก ☐ จัดกิจกรรมผู้ปกครองและแจกฟรีผลิตภัณฑ์ ☐ อื่นๆ ระบุ		

ชนิดผลิตภัณฑ์	แจกฟรีใช้ ในกิจการ โรงเรียน (ยี่ห้อ)	แจกฟรี เด็ก(ยี่ห้อ)	ฝากขาย (ยี่ห้อ)	กิจกรรม เด็ก+แจก ฟรี (ยี่ห้อ)	กิจกรรมผู้ ปกครอง +แจกฟรี (ยี่ห้อ)	อื่นๆ(ระบุ) กิจกรรม : ยี่ห้อ
☐ บทเรียน คอมพิวเตอร์ (software)						
☐ เครื่องดนตรี						
☐ อื่นๆ ระบุ....						

10. ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับวิธีการของธุรกิจที่เข้ามานำเสนอผลิตภัณฑ์ในโรงเรียนว่าอย่างไร

.....

11. โรงเรียนของท่านมีระบบและวิธีการควบคุมธุรกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างไร

.....

12. ท่านคิดว่าโรงเรียนได้รับประโยชน์จากการเกี่ยวข้องกับธุรกิจอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ โรงเรียนสามารถซื้อสินค้ามาใช้ในกิจการโรงเรียนได้ในราคาพิเศษ
- ☐ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับธุรกิจ
- ☐ เป็นแหล่งรายได้อื่นของโรงเรียน
- ☐ ทำให้โรงเรียนมีความเคลื่อนไหวด้านกิจกรรมสำหรับเด็กตลอดปี
- ☐ โรงเรียนความทันสมัยในสายตาของผู้ปกครอง / คนทั่วไป
- ☐ ช่วยต่อการขอความอนุเคราะห์สินค้าเพื่อแจกจ่ายเมื่อทำกิจกรรมของโรงเรียน
- ☐ อื่นๆ(ระบุ).....

.....

13. ข้อสังเกตทั่วไปภายในโรงเรียน เช่น มีสื่อโฆษณาธุรกิจ ผลิตภัณฑ์อะไรบ้างในโรงเรียน

.....

.....

.....

ตอนที่3 ข้อมูลส่วนตัว

14. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
15. อายุของท่าน ☐ 20 - 25 ปี ☐ 26 - 30 ปี ☐ 31 - 40 ปี
☐ 41 - 50 ปี ☐ 51 - 60 ปี ☐ 61 ปีขึ้นไป
16. การศึกษา ☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู
- ☐ปริญญาตรี (ระบุสาขา)
- ☐ปริญญาโท (ระบุสาขา).....
- ☐ปริญญาเอก (ระบุสาขา)
17. ศาสนา ☐ พุทธ ☐ คริสต์ ☐ อิสลาม ☐ อื่นๆระบุ.....
18. ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน
- ☐ 1 - 2 ปี
- ☐ >2 - 4 ปี
- ☐ >4 - 10 ปี
- ☐ > 10 ปี
